

Kirkollishallituksen istunto 20.10.2025 Pöytäkirja nro 7/2025

Aika: 20.10.2025 klo 13.34 - 17.35
Paikka: Scandic Grand Central, Vilhonkatu 13, Helsinki
Läsnä: Arkkipiispa **Elia** (puheenjohtaja), metropoliitta **Arseni**, piispa **Sergei**,
Jaakko Vainio, **Peter Saramo**, **Ritva Bly**, **Tanja Leskinen**

Esittelijät: Palvelukeskuksen johtaja **Jari Rönkkö**, palvelukeskuksen lakimies **Jouni Heino**, talouspäällikkö **Henna Mynttinen**, kiinteistöpäällikkö **Matti Rouvinen**

Sihteeri: Jouni Heino

Este: Mikko Sidoroff

§ 102 Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen, minkä jälkeen pidettiin alkuhartaus.

Puheenjohtaja § 103 Kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Esitys:
Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös:
Esityksen mukaan.

Puheenjohtaja

§ 104

Pöytäkirjan tarkastajat

Esitys:

Pöytäkirjantarkastajiksi ehdotetaan valittavaksi metropoliitta Arseni (lukuunottamatta 108 §:ää ja 117 §:ää, joiden tarkastajina toimivat kaikki läsnäolevat jäsenet) ja Peter Saramo.

Asiakohtien 106, 108, 110–120, 122–126 osalta pöytäkirja tarkastetaan välittömästi kokouksessa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Puheenjohtaja

§ 105

Kokouksen työjärjestyksen hyväksyminen

Taustaa:

Kirkollishallituksen jäsenille oli lähetetty esityslista 7/2025 liitteineen 13.10.2025.

Päätös:

Hyväksyttiin työjärjestys siten muutettuna, että asia nro 113 Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma käsitellään asian 126 jälkeen viimeisenä päätösasiana.

Kiinteistöpäällikön esittely

§ 106

Kirkolliskokousaloite kiinteistötyöryhmän toimenpide-ehdotusten kehittamisestä toimenpide-esityksiksi

Kiinteistötyöryhmä on koonnut työstään raportin (**Liitteet 106 a-d**), jossa se esittää toimenpiteitä 10–20 vuoden tarkastelujaksolle. Työryhmä on selvittänyt kirkon merkittävimpien rakennusten (280 kappaletta) tärkeimmät tiedot, kuntoluokat, kiinteiden vuosikustannusten ja -tuottojen määrät, pyhäkköjen osalta palvelusten määrät ja niihin osallistuneiden määrät sekä rakennuskannan laskennalliset korjauskustannukset. Tiedot on koottu raportin liitteenä olevaan tietokantataulukkoon. Taulukkoa ei ole päivitetty vastaamaan nykytilannetta. Taulukon ensimmäisessä sarakkeessa on työryhmän esitys niistä rakennuksista, jotka tullaan jatkossa ylläpitämään kirkon varoin.

Vuoden 2019 kirkolliskokous on käsitellyt asian ja päättänyt hallintovaliokunnan mietinnön mukaisesti, että raportti tarjoaa pohjan jatkotyölle, mutta se ei sellaisenaan sovellu suoraan toteutettavaksi.

Aloitteessa esitetään vuoden 2025 kirkolliskokoukselle päätettäväksi kiinteistötyöryhmän 2019 vuoden raportissa esittämien toimenpide-ehdotusten edelleen kehittamisestä konkreettisiksi toimenpide-esityksiksi ja esitetään epäily, onko kirkolliskokouksen päätös jäänyt toimeenpanematta jatkotyön kehittämisen osalta. **Liite 106e.**

Esitys:

Aloite esitetään hylättäväksi.

Perustelut:

Asia on loppuun käsitelty vuoden 2019 kirkolliskokouksen päätöksellä.

Hallintovaliokunnan mietintö ei ole edellyttänyt seuraavan kirkolliskokouksen käsittelyä, vaan ohjeita kirkollishallitukselle ja seurakunnissa tehtäville jatkotoille. Vuoden 2020 kirkolliskokouksen ei ole täten ollut tarvetta käsitellä asiaa uudestaan, joten päätös on annettu seurakuntiin tiedoksi.

Seurakuntien ohjeistus ja neuvonta on jatkuva prosessi, jota toteutetaan päivittäin apua ja ohjeistusta tarvitsevien seurakuntien, kirkkoherrojen ja luottamushenkilöiden kanssa sekä seurakuntien tarkastusten ja kiinteistötoimen tekemien pyhäkkökierrosten yhteydessä. Kiinteistöpalvelujen keskittämistä on toteutettu yhteishankintojen muodossa ja siitä on saatu pääosin hyvää palautetta. Julkinen hankintalaki aiheuttaa hankintaprosessiin omat haasteensa, eikä lopputulos ole välttämättä se mitä yhteishankinnalta on toivottu. Seurakunnat ovat pystyneet hoitamaan kiinteistöjä asianmukaisesti, kirkollishallituksen ei ole tarvinnut edellyttää yhdenkään seurakunnan käyttävän keskitettyjä kiinteistöpalveluja.

Arvoesineistön hallintaa varten on otettu 2025 vuoden alussa käyttöön *ARVI-Suomen ortodoksisen kirkon arvoesinerekisterisovellus*, jonne seurakunnat ja luostarit voivat inventoida arvoirtaimistot kiinteistöittäin. Tämän esineistönhallintatietokannan avulla irtaimiston siirrot voidaan dokumentoida ja irtaimistoa luetteloida tarpeen mukaan. Muutamien pyhäkköjen arvoirtaimistoja on jo inventoitu sovellukseen.

Seurakunnat ovat laatineet kiinteistöstrategioita, jotka ohjaavat päätöksentekoa kiinteistöryhmän esittämään ja hallintovaliokunnan mietinnön mukaiseen suuntaan. Kiinteistöstrategioissa on myös määritelty rakennusten käyttöarvoja kuvaavia kriteerejä. Useat seurakunnat ovat myös luopuneet vähällä käytöllä olevista kiinteistöistä ja pyhäköistä. Pyhäkköjen määrän vähenemiseen tähtäävä prosessi on valitettavan pitkä, mutta suunta on oikea. Kiinteistöjen määrän vähentämiseen tähtäävät päätökset ovat seurakuntien omia, kuten hallintovaliokunta on mietinnössään esittänyt.

Keskusrahastosta myönnettävät peruskorjausavustukset ohjataan kirkkorakennuksiin ja niiden myöntämisen yhtenä edellytyksenä on tarvittavien kuntoarvioiden tekeminen. Seurakunnat ovat teettäneet järjestelmällisesti luotettavia kuntoarvioita investointisuunnitelmien pohjaksi ja päätöksenteon tueksi. Myös vuokratiloihin siirtymisistä on keskusteltu ja muutamia jo toteutettu seurakunnissa.

Hallinnonuudistuksen jälkeen tilanne ei ole oleellisesti muuttunut huonompaan suuntaan, vaan ongelmat ovat samoja kuin ennenkin. Seurakuntien kiinteistönpito on parantunut merkittävästi ja on suunnitelmallisempaa ja investoinnit paremmin ennakoitavissa. Yhteisöveromuutoksen tuomien väliaikaisten lisäresurssien avulla useat seurakunnat ovat pystyneet toteuttamaan peruskorjauksia, jotka edesauttavat korjausvelan vähenemisessä. Laajan kiinteistöomaisuuden sisältämät ongelmat on tiedostettu ja niihin on seurakunnissa pyritty reagoimaan parhaalla mahdollisella tavalla. Myös kirkollishallitus on toteuttamassa esimerkin omaisesti selvitystä hallinnollisten tilojen omistamisen ja niistä luopumisen väliltä.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Päätettiin päivittää asian liitteenä oleva taulukko ja lähettää se kirkolliskokoukselle.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kiinteistöpäällikön esittely

§ 107

Peruskorjaus-, konservointi- ja kiiltokultausavustukset

Esitys:

Peruskorjaus- kiiltokultausavustukset jaetaan seuraavasti:

<i>Peruskorjausavustukset:</i>	
Joensuun seurakunta, rakennushistoriaselvityksen laatimiseen	12 200
Lintulan luostari, tuulikaapin rakentaminen	0
Kaakkois-Suomen seurakunta, Lappeenrannan ja Kotkan kirkkojen sisäväritutkimus	13 000
Valamon luostari, kiinteistöjen yleisen kuntoarvion päivittämiseen	11 020
Valamon luostari, Vesikattojen tarkastukseen ja kuntoarvion laatimiseen	5 000
Helsingin seurakunta, Hangon kirkon alapohjan kuntotutkimukseen	1 280
Helsingin seurakunta, Hangon kirkon varaston ikkunan kunnostamiseen	1 500
<i>YHTEENSÄ</i>	44 000

Peruskorjausavustukset ovat tilitettävissä seurakuntiin vuoden 2026 loppuun asti. Tilitykset tehdään tositteita tai hankkeisiin osoitettuja avoimia laskuja vastaan. Peruskorjausavustettavien hankkeiden maksatuksen viivästyessä voi kirkon kiinteistöpäällikkö myöntää harkintansa mukaan vielä yhden vuoden jatkoajan. Seurakuntien tulee hakea jatkoaikaa kirjallisesti vuoden 2026 loppuun mennessä. Hakemuksen perusteella kiinteistöpäällikkö tekee asiasta päätöksen. **Liitteet 107 a-i.**

Konservointi- ja kiiltokultausavustukset:	
Pohjois-Suomen seurakunta, Oulun katedraalin ehtoolliskaluston uudelleenpinnoittaminen	650
Kuopion seurakunta, kahden ikonin konservoimiseen	2 100
<i>YHTEENSÄ</i>	2 750

Kiiltokultaus- ja konservointiavustukset ovat tilitettävissä seurakuntiin vuoden 2026 loppuun asti. Tilitykset tehdään tositteita tai hankkeisiin osoitettuja avoimia laskuja vastaan. **Liitteet 107 j-k.**

Perustelut:

Kirkon kiinteistöpäällikkö on arvioinut hankkeiden tarkoituksenmukaisuuden ja toteutuskelpoisuuden sekä kiireellisyys seurakuntien kiinteistö- ja investointisuunnitelmat huomioiden. Esityksessä on otettu huomioon seurakuntien kokonaistilanne sekä tarkoituksenmukaisen kiinteistönpidon, että seurakuntajaon uudistuksen näkökulmasta.

Avustuksia pyritään jakamaan hakemusten kesken mahdollisimman tasapuolisesti. Liitteenä olevassa taulukossa on esitetty hankkeittain laskettu avustusprosentti verrattuna hankkeiden kustannusarvioihin. Laskennassa on myös otettu huomioon seurakuntien aikaisemmin saamat avustukset. **Liite 107 l.**

Kirkollishallitus on 13.2.2018 istunnossaan linjannut, että peruskorjausavustuksia kohdennetaan ensisijaisesti kirkkojen ja muiden kirkollisten rakennusten peruskorjaamiseen. Lintulan luostarin hakemus koskee päärakennuksen laajennusta tuulikaapilla. Kirkollishallitus on linjannut aikaisemmin, että peruskorjausavustuksia ei voi käyttää laajennuksen osuuteen. Tämän vuoksi Lintulan avustushakemusta ei puolleta.

Peruskorjausavustusmäärärahoja on jäljellä 44 000 euroa, joka esityksen mukaisesti jaetaan täysimääräisenä seurakunnille.

Kaakkois-Suomen seurakunnan tukeminen keskusrahaston avustuksin on perusteltua seurakunnan taloudellisen tilanteen sekä mittavan kirkollisten rakennusten korjausvelan vuoksi. Kaakkois-Suomessa sijaitsee vanhimmat ja kookkaimmat kirkkorakennukset, joiden hyvässä käyttökunnossa pitäminen edellyttää merkittävää ulkopuolista rahoitusta.

Valamon luostarin kuntoarvioiden päivittäminen ja vesikattojen kuntotutkimukset ovat erittäin tärkeitä selvityksiä. Niiden avulla Valamon luostari voi suunnitellusti toteuttaa rakennusten korjaustoimenpiteitä.

Konservointi- ja kiiltokultausavustusmäärärahoista on jakamatta 2 750 euroa. Määrärahasta esitetään jaettavaksi kokonaisuudessaan kirkon johtavan konservaattorin suosituksesta kirkon kiinteistöpäällikön päätöksellä.

Konservointi- ja kiiltokultausavustusten esityksestä on keskusteltu kirkon johtavan konservaattorin Antti Narmalan kanssa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Kiinteistöpäällikön esittely

§ 108

Karjalankatu 1 kiinteistön hankesuunnitelma

Kirkollishallitus on 29.1.2025 kokouksessaan päättänyt toteuttaa Karjalankatu 1, 70110 Kuopio osoitteessa sijaitsevasta Suomen ortodoksisen kirkon keskustalosta hankesuunnitelman. Hankesuunnitelmassa selvitetään kolme erilaista vaihtoehtoa:

1. nykyisen rakennuksen ylläpitäminen seuraavan peruskorjausjakson (2025–2040) ajan peruskorjaamalla rakennus vastaamaan nykyisiä tilatarpeita;
(*hankkeen laajuus, toteutustapa, kustannukset, tilamuutokset, aikataulu, rahoitus*)
2. keskustalon tontin kehittäminen yhteistyössä kumppanin/kumppanien kanssa siten, että nykyiset toiminnot olisi mahdollista säilyttää kokonaan tai osin Karjalankadulla;
(*kumppanit, vaihtoehdot, toteutustapa, kustannukset, aikataulu, rahoitus*)
3. keskustalon ja sen tontin myyminen sellaisenaan kehitettäväksi ja toimintojen siirtäminen/hajauttaminen paremmin soveltuviin tiloihin.
(*myyntihinta, uudet tilat, toiminnan järjestäminen, toteutustapa, kustannukset, aikataulu, rahoitus*)

Hankesuunnitelma käsitellään kirkollishallituksessa ja toteutustoimenpiteistä päätetään kirkolliskokouksessa. Päätökset hankesuunnitelmasta ja hankkeen toteutuksesta tehdään kulttuuriperintöä kunnioittaen.

Vaihtoehto 1.

Vaihtoehdossa 1 Karjalankadun kiinteistö peruskorjataan ja siihen toteutetaan samassa yhteydessä purkamisen ja tilamuutosten keinoin tehostamistoimenpiteitä. (**Liite 108a.** peruskorjauksen toimenpiteet) Kiinteistöstä on laadittu PTS suunnitelma, jonka perusteella rakennusta ja sen piha-alueita sekä vanhentunutta talotekniikkaa olisi peruskorjattava seuraavan 10 vuoden aikana yhteensä 3 303 900 eurolla. PTS suunnitelmassa ei ole huomioitu julkisen rakentamisen mukanaan tuomia kustannuslisiä, asbestityöstä johtuvia korkeampia kustannuksia eikä rakennuttajan kustannuksia. Näiden kustannuksia korottavien tekijöiden vuoksi peruskorjaushankkeen kokonaiskustannukset kohoavat yli 5 miljoonaan euroon.

Keskustalosta on tehty siellä toimivien osastojen kanssa yhteistyössä tilatarveselvitys, jonka perusteella nykymuotoinen rakennus on tilatarpeisiin nähden aivan liian suuri. (**Liite 108b,** tilatarveselvitys ja vuokratilalaskelmat)

Peruskorjauksen yhteydessä voidaan purkaa vähällä käytöllä olevat siivet (residenssi ja yksikerroksinen osa), jolloin toimintoja tiivistetään jäljelle jääviin osiin toteutettavilla

tilamuutoksilla. Tällä pyritään pienentämään kiinteistön vuosittaisia ylläpitokustannuksia. Peruskorjauksen yhteydessä pienennetyn rakennuksen ylläpitokustannukset ovat arviolta 120 000 euroa vuodessa, joka on noin puolet nykyisestä 263 000 eurosta (kustannuspaikka 704, toimintakulut).

Peruskorjaus voidaan rahoittaa purkamalla sijoituksia, ottamalla pankkilainaa tai näiden yhdistelmällä. Pankkilainan rahoituskustannukset ovat 3,1 % luokkaa 4 miljoonan euron pankkilainalla. Peruskorjauksen poistojen suuruus on lainan takaisinmaksuajan alussa arviolta 225 500 euroa. Poistot huomioiden peruskorjatun kiinteistön laskennallinen kirjanpidollinen vuosikulu on arviolta 400 000 – 470 000 euroa. Vuosikustannukseen vaikuttaa lainan määrä. Rahoituskulut ovat noin 60 000 - 120 000 euroa vuodessa 2-4 miljoonan euron lainalla. Mikäli peruskorjaus toteutetaan purkamalla sijoituksia koko arvosta kirjanpidolliset vuosikustannukset ovat 346 000 euroa.

Kaikkien osakehuoneistojen arvo on noin 4 500 000 euroa ja vuosittainen tuotto noin 145 000 euroa. Rahoittamalla peruskorjausta esimerkiksi 1,2 miljoonan euron osakehuoneistokaupoilla pienennetään sijoitusasuntojen vuosituottoa 42 000 eurolla. Pienentämällä pankkilainan osuutta vähennetään myös tuottoja ja kirkon rahoituspuskuria oleellisesti. Arvopaperien tuotto-odotus on merkittävästi parempi kuin vanhojen osakehuoneistojen, joten niiden purkaminen peruskorjaukseen vähentää enemmän vuosituottoja eikä siten ole perusteltua.

Laskennallisesti seuraava peruskorjaus tulisi tehtäväksi 30-40 vuoden kuluttua. Museon näyttelytilojen peruskorjaus valmistui 2015 eikä siinä uusittu isoa ilmanvaihtokonetta (2001 asennettu) eikä museo-olosuhteita ylläpitävää jäähdytin/kuivain -konetta (2001 asennettu). Talotekniikan uusiminen tulee ajankohtaiseksi 5-10 vuoden sisällä ja pintojen sekä muun tekniikan uusiminen olisi tehtävä 15 vuoden kuluttua Karjalankadun muiden tilojen peruskorjauksesta. Museotilojen peruskorjaaminen maksaa arviolta 1900 euroa/neliömetri (julkinen hankinta ja asbestityöt huomioituna), jolloin kokonaiskustannukset ovat noin 1 600 000 euroa. Tämä on merkityksellinen tieto, kun arvioidaan tämän vaihtoehdon realiteetteja. (**Liite 108c**, laskelmat)

Vaihtoehto 2.

Vaihtoehto 2:ssa on paljon potentiaalia sekä epävarmoja asioita. Epävarmuuksia on pyritty vähentämään käyttämällä tämän vaihtoehdon osalta ulkopuolisten asiantuntijoiden apua ja keskustelemalla usean osapuolen kanssa. Vaihtoehdon perusajatus on asemakaavoittamisen keinoin korottaa kiinteistön markkina-arvoa lisäämällä rakennusoikeutta ja mahdollistamalla tontin käyttäminen erilaisiin toimintoihin. Rakennusoikeuden kasvattamisen ja nykyisen rakennuksen purkamisen selvittäminen asemaakaavaa kehittämällä kestää 2-3 vuotta, mutta sen jälkeen kiinteistön myyminen esimerkiksi kehitysprosessissa mukana olleelle yhteistyökumppanille on selkeää ja osapuolet tietävät mitä ollaan myymässä ja mitä ostamassa. Rakennusoikeuden lisääminen ja asemakaavoituksen muuttaminen korottaa merkittävästi tontin arvoa. Hankkeella

pyritään myös toteuttamaan alueen yleisilmettä Kuopion kaupungin korkean rakentamisen periaatteiden osalta. Karjalankadun vastapäiselle tontille on kaavoitettu useita yli 10 kerroksisia rakennuksia, joten alueelle sopii hyvin tehokkaampi ja korkeampi rakentaminen. Lisäksi tontti on rauhallisen ison hautausmaan naapurissa, joten palveluasuminen ja tuettu asuminen ovat alueelle hyvin soveltuvia.

Nykyinen asemakaava mahdollistaa kirkollisten rakennusten ja niitä palvelevien rakennusten rakentamisen ja rakennusoikeutta on noin 4 000 kerrosalaneliömetriä (**Liite 108d.** nyk. asemakaava). Rakennusoikeudesta on jo käytetty noin 3 600 ke-m². Tontin arvoa lisäävä lisärakentaminen ei ole mahdollista ilman osittaista purkamista tai asemakaavan muuttamista. Keskustalo on merkitty maakuntakaavaan maakunnallisesti merkittäväksi rakennukseksi (*Kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä kohde: ma 11.1344 Suomen ortodoksisen kirkkokunnan keskusrakennus*). Tämä tarkoittaa, että asemakaavatyössä tulee huomioida alueen kulttuuriympäristöarvot. Rakennuksista ja alueen kulttuuriarvoista laaditaan loppuvuodesta 2025 rakennushistoriallinen selvitys viranomaisten toiveiden mukaisesti. Tämä selvitys myös nopeuttaa mahdollista kaavoitusprosessia.

Vaihtoehto 2:n hankesuunnitelman yhteydessä on tutkittu Karjalankadun tontin lisärakentamista Savonia ammattikorkeakoulun arkkitehtiopiskelija Patrick Zelikmanin opinnäytetyön ja arkkitehti Tommi Rytkösen toteuttamien massoittelevaihtoehtojen keinoin. (**liitteet 108 e-g**, tontinkäyttökaavio, kaavakehitysselostus, opinnäytetyön visualisointi)

Tutkielmien avulla on selvitetty tontin kehittämismahdollisuuksia asuinrakentamiseen, kaupalliseen toimintaan ja niiden yhdistelmiin. Kaikki vaihtoehdot ovat osapuolten mielestä mahdollisia ja tontille soveltuvia. Osassa vaihtoehdoista on pyritty säilyttämään keskustalon B-osa, jossa sijaitsee pääsisäänkäynti, RIISA:n toimisto- ja näyttelytilat sekä palvelutoimiston tilat. Virallista kaavoitusprosessia vie eteenpäin Kuopion kaupungin kaavoitusosasto, jonka kanssa on pidetty asiasta alustava palaveri. Palaverissa keskusteltiin mahdollisuudesta kehittää tontin asemakaavaa tehokkaammaksi lisärakentamisen keinoin. Palaveriin osallistui asemakaavapäällikkö Annika Korhonen, kavasuunnittelija Roope Ruhanen ja kiinteistöpäällikkö Matti Rouvinen. Palaverissa selvisi, että asemakaavoituksesta vastaavat henkilöt suhtautuvat kiinteistön kehittämiseen asemakaavoituksen keinoin suopeasti. Kehityspotentiaali on merkittävä, nykyinen asemakaava vanhentunut ja naapurikiinteistöilläkin olisi mahdollisesti kaavoitettavaa. Samassa yhteydessä Kuopion kaupunki voisi kehittää keskustalon takana olevan omistamansa tontin asemakaavaa.

Vaihtoehto 2:n tuottojen ja kustannusten laskeminen on mahdollista tehdä vain suuntaa antavana arviona. Arvio perustuu arkkitehdin kokemusperäiseen näkemykseen myytävän rakennusoikeuden arvosta. Kehittämisestä mahdollisesti saatava lisäarvo määräytyy hankkeeseen sitoutuneiden kustannusten, rakennusoikeuden määrän kasvun, Kuopion

kaupungin kaavoitusmaksun ja maankäyttökorvauksen, rakennushankkeen haastavuuden, markkinoiden kiinnostuksen ja keskustalon tontin sijainnin perusteella. Lisäksi arvoa määrittää nykyinen haasteellinen rakentamisen tilanne. Mahdollisten yhteistyökumppanien kiinnostusta voi rajoittaa hankkeen koko ja monimutkaisuus, nykyisen rakennuksen käyttö osana kehityshanketta, autopaikoitushaasteen ratkaisut ja kulttuuri-/ympäristövaatimukset. Paluuta 5-10 vuoden takaisiin korkeampiin rakennusoikeuden hintoihin ei ole näkyvissä nykyisessä talousahdingossa eikä maailmapoliittinen tilanne ole muuttumassa lähiaikoina. Liitteenä kehityshankkeen alustavat laskelmat (liite 3, laskelmat). Laskelmissa on otettu huomioon Kuopion kaupungin kaavoituksen kehittämistä perimät maksut. Hankkeen muut kustannukset on esitetty arvioina ja ne tarkentuvat tarjouspyyntövaiheessa. Suurin kuluerä on olevan rakennuksen purkamisen kustannukset ja seuraavaksi kaupungin maankäyttökorvaus.

Yhteistyökumppaneita kehityshankkeessa voisivat olla Kuopion kaupungin lisäksi valtakunnalliset rakennusliikkeet, hoivapalveluita tuottavat toimijat, vanhusten palvelutalotoimintaa tuottavat toimijat, opiskelija- ja vuokra-asuntopalveluja tuottavat toimijat sekä liiketaloudelliset toimijat kuten S-ryhmä ja Kesko. Karjalankadun tontti on vilkkaasti liikennöidyllä alueella ja naapurien kehityshankkeiden yhteydessä alueelle muuttaa paljon ihmisiä, jotka voivat käyttää myös lähikaupan palveluja. Alueen kulttuuriarvot huomioden soveltuvimpia yhteistyökumppaneita ovat erilaisia tuettuja asumispalveluja tuottavat toimijat ja rakennusliikkeet.

Vaihtoehto 3.

Vaihtoehto 3:ssa Karjalankadun kiinteistö myydään osittain tai kokonaan vuokrattuna siinä kunnossa kuin se on ja siirrytään kokonaan tai vaiheittain Kuopion ja Karjalan hiippakunnan, palvelukeskuksen, taloustoimiston ja keskusrekisterin osalta tilatarveselvityksen mukaisesti huomattavasti pienempiin tiloihin. Karjalankadun kiinteistö on helposti realisoitavissa nopeallakin aikataululla, jos hinta on kohdallaan. Alueen kiinnostavuus on suurta eikä Kuopiossa ole keskustan lähialueella näin isoja kiinteistöjä kaupan. Hinta on myös niin alhainen, että jopa paikallisilla keskisuurilla rakennusliikkeillä on mahdollisuus ostaa tontti kassavaroin. Kehityspotentiaali on merkittävä ja mahdollinen ostaja myös niin tulee tekemään. Suoralla kaupalla riskit jäivät ostajalle ja kiinteistöstä päästään nopeasti muuttamaan soveltuvampiin tiloihin.

Karjalankadun kiinteistön markkinahintaa arvioidessa on keskusteltu auktorisoidun kiinteistöarvioijan ja paikallisen rakennusliikkeen edustajien kanssa. Myös rakennuksen purkukustannuksia on pyritty selvittämään, jotta markkinahinta saataisiin arvioitua tarkemmin. Asbestipurkukustannukset ovat neliöhintoihin perustuen 200 000 - 250 000 euroa (Asbrak Oy). Koko kiinteistön muut purkukustannukset ovat arviolta 250 000 euroa. Osapuolten kanssa käytyjen keskustelujen perusteella kiinteistön nykyarvoksi on arvioitu noin 300 000 - 350 000 euroa. Arvio perustuu nykyisen kaltaiseen käyttötarkoitukseen. Lopullinen markkinahinta muodostuu yhteistyökumppaneilta

saatujen tai kiinteistönvälittäjän kautta hankittujen ostotarjousten perusteella. Ennen tarjouspyyntökierrosta on mahdollista tarkentaa kauppahintaa esimerkiksi AKA-arviolla.

Uudet tilat:

Vaihtoehdoissa 2 ja 3 osa Karjalankadulla olevista toiminnoista tulee sijoittaa hankittaviin tai vuokrattaviin tiloihin. Samalla voidaan järjestellä tai hajauttaa palvelukeskuksen toimintoja jopa eri puolille Suomea tarpeen niin vaatiessa. Hallinnollisten tilojen osalta kiinteistöryhmä on esittänyt 2019 vuoden raportissaan, että kirkon ja seurakuntien tulisi siirtyä vuokratiloihin. Toisaalta kirkolla on omistuksessaan yli 30 asunto-osaketta, joista suurin osa (28 kpl) asunto-osakeyhtiö Kuopio Suokatu 41:ssä. Tämän merkittävän vaihto-omaisuuden hajauttaminen osittain liiketiloihin tai eri kasvukeskuksiin olisi perusteltua. Myymällä Suokadulta 5-6 huonosti tuottavaa isohkoa kaksiota voitaisiin hankkia tilalle 1-4 kpl toimintaan soveltuvia liiketiloja. Toisaalta minimaalisen asunto-osaketuoton voisi korvata lähes kaksinkertaisella tuotolla, jos asunto-osakeomaisuus realisoitaisiin ja sijoitettaisiin markkinoille järkevästi ja hallitusti. Tämä myös vähentäisi huoneistojen vuokraukseen ja hallinnointiin käytettyä henkilöresurssia sekä taloustoimistosta, että kiinteistötoimesta.

Nykyisessä markkinatilanteessa liike-/ toimistotiloja on saatavilla kohtalaisen edullisesti kaikkialta kasvukeskuksista. Mitä pienemmät vuokratilat eri yksiköille saadaan, niin sitä helpompaa on tilahallinto ja toimintojen uudelleenjärjestely. Pysäköinti- ja piha-alueet sekä niiden kiinteistönhoitokustannukset ovat myös merkittävästi edullisemmat mitä pienempiin yksiköihin toiminnot hajautetaan. Samoin tilojen muut ylläpitokulut, kuten sähkö, vesi, huolto- ja siivouskustannukset. Hajautettujen toimintojen yhteydessä on myös mahdollista etsiä synergiaetuja sijoittamalla toimintoja esimerkiksi Suomen evankelis-luterilaisen kirkon kirkkohallituksen tai aluekeskusrekisterien yhteyteen.

Vuokratilalaskelma (**Liite 108b**) on tehty kartoittamalla vuokratilamarkkinoita Kuopiosta. Yhdestä markkinoilla vapaana olevasta kohtalaisesti nykyisille toiminnoille soveltuvasta vapaasta tilasta on pyydetty tarjous (**Liitteet 108 h-i**), jonka perusteella on laadittu 10 vuoden kustannusvertailulaskelma vuokratilojen ja nykyisten tilojen kesken. Samasta laskelmasta on laadittu myös tilaselvityksen mukaisten tiivistettyjen tilojen vuokratilalaskelma, jossa vuokratilakuluna on käytetty tarjouksen mukaista neliöhintaa. Laskelmia ei ole tehty hajautetusta vuokratilavaihtoehdosta.

Esitys:

Kirkollishallitus lähettää tämän hankesuunnitelman kirkolliskokoukselle käsiteltäväksi päätöksentekoa varten.

Muutettu esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokous päättää asian vaihtoehtojen 2 ja 3 yhdistelmän mukaisesti siten, että ensin vaihtoehdon 2 mukaisesti kiinteistön markkina-arvoa pyritään asemakaavoittamisen keinoin korottamaan. Tässä voidaan hyödyntää yhteistyökumppaneita.

Tämän jälkeen vaihtoehdon 3 mukaisesti Karjalankadun kiinteistö myydään ja siirrytään kokonaan tai vaiheittain Kuopion ja Karjalan hiippakunnan, palvelukeskuksen, taloustoimiston ja keskusrekisterin osalta tilatarveselvityksen mukaisiin huomattavasti pienempiin tiloihin.

Päätökset hankesuunnitelmasta ja hankkeen toteutuksesta tehdään kulttuuriperintöä kunnioittaen.

Päätökset eri toimintojen sijoittamisesta valmistellaan päätettäväksi ennen tiloista luopumista.

Päätös:

Muutetun esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

-Merkittiin, että pöytäkirjan tarkastivat tämän asian osalta metropoliitta Arsenia lukuunottamatta kaikki kokouksen äänivaltaiset jäsenet.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 109

Uskonnonopetusavustukset lukuvuodelle 2025–2026, maksatus toteutuneiden kulujen mukaan

Esteellisyys: Tanja Leskinen

Taustaa: Uskonnonopetuksen avustamiseen on varattu 58 000 euroa: Avustuksia on haettu 78 000 euroa seuraavasti:

Seurakunta:	Uskonnonopetuskulut (arvio)	Haetaan	Myönnetty 2023	Myönnetty 2024
Helsinki	19 702, 86	10 000	5 500	5 500
Joensuu	8 608,72	5 000	5 000	5 000
Saimaa	12 397, 46	15 000	17 000	10 500
Jyväskylä	18 970	13 000	11 000	11 500
Kuopio	14 770,95	11 000	4 500	9 000
Pohjois-Suomi	12 108	15 000	5 000	9 000
Tampere	10 638	4 000	5 000	2 500
Turku	12 634	5 000	5 000	5 000

Yhteensä	109 829,99	78 000	58 000	58 000
-----------------	-------------------	---------------	---------------	---------------

Helsinki: Seurakunta ei maksa matkakuluja opettajille. Seurakunnan uskonnon opetuskulut ovat 19 702, 86 euroa ja kaikki uskonnonopetukseen liittyvät kulut on 23 899, 57 euroa + 21,3 % sivukulut ja ne ovat 0,3 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Joensuu: Joensuun ortodoksisen seurakunnan uskonnonopettajien matkakulut olivat lukuvuoden 2024 lopussa 7 795,72 euroa ja opetuskulut 813 euroa eli 0,48 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Saimaa: Seurakunnan alueen pikku kunnissa ei täyty aina ns. kolmen sääntö. Saimaa maksoi vuonna 2024 oppitunneista 6 266, 35 euroa, matkakorvauksina 6 131, 11 euroa, mikä on 2,6 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Jyväskylä: Jyväskylässä on paljon pikku kuntia. Lukuvuoden 2024 lopussa seurakunta maksoi oppitunneista 3 391 euroa, matkakorvauksina 15 579 euroa, mikä on 3,6 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Kuopio: Seurakunta maksoi vuoden 2024 opetuskuluja 4 090. 20 euroa, matkakorvauksina 10 680, 75 euroa, mikä on 0, 85 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Pohjois-Suomi: Seurakunta maksoi opetuskuluja vuoden 2024 lopussa 6 790 euroa, matkakorvauksina 5 318 euroa, mikä on 0,82 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Tampere: Etenkin Vaasan kappeliseurakunnan alueella opetusryhmät ovat pieniä ja kaukana toisistaan. Seurakunta maksoi opetuskuluina 139, 25 euroa, matkakorvauksina 10 061 euroa, mikä on 0,9 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Turku: Seurakunta maksoi opetuskuluja vuoden 2024 lopussa 8 923, 73 euroa, matkakorvauksina 3 700, 72 euroa (kaikki uskonnonopetuskulut 20 457, 78 euroa) mikä on 1,9 % seurakunnan kokonaiskuluista.

Opetuksen jatkuvuuden ja yhdenvertaisuuden näkökulmasta on tärkeää, että seurakunta korvaa opetuskulut silloin kun opetuksen järjestäjän alueella on alle kolme Suomen ortodoksiseen kirkkoon kuuluvaa oppilasta.

Matkakuluja ei enää hyväksytä täysimääräisenä avustuksen perusteeksi. Opettaja voi vähentää matkakulut omavastuusuuden ylittävältä osalta tulonhankkimiskuluna omassa verotuksessaan (KH päätös 21.10.2024). Joissakin seurakunnissa matkakulut muodostavat valtaosan opetuskustannuksista.

Kuntaliitto on antanut suostumuksensa, että ortodoksinen kirkko voi maksaa opetuskuluja. Tämä varmistaa, että alueelle saadaan kiertävä opettaja ja myös ortodoksiset

oppilaat saavat opetusta kaikilla vuosiluokilla ja pystyvät valmistautumaan ylioppilaskirjoitukseen enemmistöoppilaiden tavoin.

Kunnat eivät ole velvollisia korvaamaan matkoja oppitunneille. Uuden OVTES:n 2022–2025 mukaan päätoimiset kiertävät opettajat voivat saada kiertämisen vuoksi pienen rahakorvauksen. Viranhaltijoille korvaus maksetaan tuntihuojennuksena. Myös kiertävä opettaja voi saada korvauksen tuntihuojennuksena, jos se vaikuttaa päätoimisuuden täyttymiseen.

Seurakuntien uskonnonopetusmenojen ja seurakunnan maksukyvyn arviointi on haasteellista. Lähtökohtana avustukselle on erityisesti lähiopetuksena tapahtuvan uskonnonopetuksen turvaaminen. Seurakunnille myönnetään enintään haettu summa.

Esitys:

Seurakunta	Päätösesitys 2025
Helsinki	5 500
Joensuu	3 000
Saimaa	12 000
Jyväskylä	11 000
Kuopio	9 000
Pohjois-Suomi	10 500
Tampere	2 000
Turku	5 000
yhteensä	58 000

Perustelut:

Päätösesityksessä on ensisijaisesti huomioitu oppituntikulut, kuten kirkollishallitus kokouksessaan 21.10.2024 linjasi. Etelä-Suomessa on lyhyet välimatkat toisin kuin muualla maassa. Opettajien matkakulujen osittainen korvaaminen tuo tasa-arvoa opettajien työhön niillä alueilla, missä on pitkät välimatkat ja suuret työvälinenkustannukset (auto).

Uskonnonopetuskulut vievät erilaisen osuuden eri seurakuntien budjetista esim. Jyväskylässä 3,6 prosenttia ja Helsingissä 0,3 prosenttia.

Ortodoksinen opettaja kohtaa koko ortodoksisen ikäluokan ja myös ne maahanmuuttajaoppilaat, jotka eivät ole Suomen ortodoksisen kirkon jäseniä. Opetukseen osallistuvien määrä on yli kaksinkertainen verrattuna ikäluokan kokokoon. Ortodoksinen opettaja on eräissä kunnissa ainoa henkilö, joka ”edustaa lapsille seurakuntaa”.

Virallisesti opetus on opetuksen järjestäjän vastuulla (yl kunta). Mikäli ortodoksiset seurakunnat eivät tukisi opetusjärjestelyjä niissä tapauksissa, jolloin järjestämisen velvoite ei täyty (3 Suomen ortodoksisen kirkon jäsentä/kunta/yksityiskoulu/lukio), hyvin moni

ortodoksinen oppilas siirrettäisiin enemmistön opetukseen tai elämäkatsomustiedon tunnille. Osa uskonnonopettajaista lopettaisi myös työnsä kulujen noustessa.

Esimerkki: Pohjois-Savossa kiertävä opettaja opettaa 16 koululla, neljässä eri kunnissa. Hän saa matkakorvauksia kahdelta kunnalta ja seurakunnalta. Lukujärjestykset on laadittu niin joustaviksi kuin se on mahdollista. Neuvottelut kuntien kanssa on vähentänyt seurakunnan maksuosuutta.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Tanja Leskinen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn ajaksi.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 110

Kirkon, luostareiden ja seurakuntien työntekijöiden palkitsemisjärjestelmä

Taustaa:

Kirkolliskokous päätti sivistysvaliokunta mietinnön pohjalta, että se hyväksyy kirkolliskokousaloitteen tasa-arvoisen palkitsemisjärjestelmän luomisesta.

Kirkon, seurakuntien ja luostareiden työntekijöiden palkitsemisjärjestelmän säännöt on laadittu kirkolliskokouksen päätöksen pohjalta palvelukeskuksen johtajan ja lakimiehen toimesta.

Esitys:

Kirkollishallituksen kollegio vahvistaa **liitteen 110** mukaiset kirkon, seurakuntien ja luostareiden henkilöstön palkitsemissäännöt.

Palkitsemisjärjestelmä periaatteet ovat seuraavat: Kaikille työntekijöille, jotka ovat palvelleet yhteen lasketusti kirkossa, seurakunnissa tai luostareissa 10, 20 ja 30 vuoden ajan, myönnetään ansiokkaasta palveluksestaan heidän palvelusaikansa edellyttämä mitali, kunniakirja sekä säädetty rahapalkinto. Mitali jakautuu kolmeen luokkaan palvelusvuosien mukaan. Maallikkotyöntekijät palkitaan seuraavasti: Yhteensä kymmenen vuotta palvelleet palkitaan pronssisella mitalilla (luokka III) ja sadan euron rahapalkinnolla. Yhteensä kaksikymmentä vuotta palvelleet palkitaan hopeisella mitalilla (luokka II) ja kolmensadan euron rahapalkinnolla. Yhteensä kolmekymmentä vuotta palvelleet palkitaan kultaisella mitalilla (luokka I) ja viidensadan euron rahapalkinnolla. Yhteensä neljäkymmentä vuotta

palvelleet palkitaan koristellulla kultaisella mitalilla (luokka I koristein) ja seitsemänsadan euron rahapalkinnolla. Työntekijöille myönnettävää mitalia kutsutaan kirkon työntekijöiden ansiomitaliksi.

Kirkon palvelukeskus hallinnoi, tilaa mitalit ja kunniakirjat sekä pitää luetteloa palkituista henkilöistä. Työnantajat esittävät palkittavat henkilöt kirkollishallitukselle ja huolehtivat esitysten oikeellisuudesta ja ajantasaisuudesta. Palkittavien työntekijöiden työnantajat maksavat työntekijöidensä mitalien, kunniakirjojen ja rahalahjojen kustannukset. Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että se varaa vuoden 2026 talousarvioon lakipalveluiden ja henkilöstöhallinnon kustannuspaikalle 10 000 euron määrärahan. Määräraha käytetään mitalien ja kunniakirjan suunnitteluun ensimmäisen erän hankintaa.

Tai

Kirkollishallitus lähettää kirkolliskokouksen päätöksen kirkon, luostareiden ja seurakuntien työntekijöiden palkitsemisjärjestelmän luomisesta uudelleen harkittavaksi huomioiden nykyinen kirkon ja seurakuntien vaikeutuva taloustilanne.

Perustelut:

Kirkon ja seurakuntien työntekijät ovat sitoutuneita tehtäviinsä ja tekevät arvokasta työtä. Oikeudenmukaiselle ja tasapuoliselle palkitsemisjärjestelmälle on tarvetta, koska se kannustaa ja sitouttaa työhön ja vaikuttaa myönteisesti työhyvinvointiin. Kirkolliskokouspäätöksen mukaan Palkitsemisjärjestelmän tulee olla sidoksissa henkilön työvuosiin kirkon työntekijänä.

Seurakunnat, luostarit ja kirkko erillisinä työnantajina vastaavat omista työntekijöistään ja hallitsee heidän tietojaan näin ollen työnantajien tulee myös vastata siitä, että ne esittävät henkilöstönsä palkitsemisen oikea-aikaisesti ja kirkollishallituksen vahvistamien sääntöjen mukaisesti.

Työnantajan antamia rahalahjoja käsitellään verotuksessa palkkana ja ne tulee käsitellä palkanlaskennan kautta. Rahalahjoista on toimitettava ennakonpidätys ja maksettava lakisääteiset maksut. On huomioitava, että todellinen kustannus työnantajalle on suurempi kuin lahjan nimellisarvo.

Kirkolliskokous päättäessään palkitsemisjärjestelmän luomisesta ei osoittanut varoja hankkeelle. Kustannusten selviämisen ja huonontuneen taloustilanteen valossa, tulee kirkolliskokouksen, joko varata tarvittava rahoitus tai harkita hanketta uudelleen.

Päätös:

Ehdotus palautettiin uudelleen valmisteltavaksi. Valmistelussa tulee esityksestä rajata pois palvelukeskuksen johtaja ja lakimies. Näiden tehtävien osalta valmistelun tekee KH:n erikoiskokoonpano.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 111

Kirkolliskokousaloite palvelukeskustoiminnan uudistamisesta kirkkoa paremmin palvelevaksi

Taustaa:

Aloitteessa esitetään, että kirkolliskokous päättäisi palvelukeskustoiminnan uudistamisesta siten, että se palvelisi kirkkoa aiempaa paremmin. Aloitteen mukaan kirkollishallituksen tulisi ulkopuolista asiantuntemusta hyödyntäen arvioida kaikkien kirkon yhteisten palvelujen tarpeet, tarkoituksenmukaisimmat ja toimivimmat tuottamistavat sekä mahdolliset sääntelyn muutostarpeet, jotta hallintorakenteita voitaisiin kehittää joustavammiksi. **Liite 111.**

Aloitteessa viitataan aiempien kirkolliskokousten (2021 ja 2024) yhteydessä esitettyihin toiveisiin kirkon rakenteellisen muutoksen, palvelutuotannon tehostamisen ja hallinnon kustannusten pienentämisen edistämisestä

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että aloite hylätään.

Samalla kirkollishallitus esittää, että palvelukeskuksen toiminnan arviointi toteutetaan sisäisenä selvityksenä, jossa kirkollishallituksen kollegio toimii selvityksen ohjausryhmänä. Selvityksessä otetaan huomioon aloitteessa esitettyjen huomioiden lisäksi seuraavat toimet: Kirkollishallitus organisoii kyselyn seurakunnille palvelukeskuksen toiminnasta. Kyselyssä selvitetään toimintokohtaisesti, miten palvelukeskus on onnistunut palvelemaan seurakuntia, mitä kehittämistarpeita nykyisissä palveluissa on ja mitä uusia palveluita seurakuntien palvelukeskuksen tulisi tarjota. Selvityksessä arvioidaan myös, miten palvelukeskus on onnistunut päätöksenteon tukemisessa ja miten tätä toimintaa voidaan edelleen kehittää.

Lisäksi tarkastellaan, mitä yhteisiä palveluita seurakunnat voivat itse tuottaa ja miten vapaaehtoisten sekä hiippakuntien osaamista voitaisiin nykyistä paremmin hyödyntää kirkon yhteisten tehtävien toteuttamisessa.

Selvityksessä arvioidaan toteuttamiskelpoisia kehittämistoimia ja uusia palveluita sekä näiden taloudellisia vaikutuksia ja muuta vaikuttavuutta. Selvityksen pohjalta laaditaan esitys jatkotoimista, joka tuodaan kirkollishallituksen käsiteltäväksi.

Perustelut:

Kaiken kehittämisen ja päätöksenteon tulee perustua selvitettyyn ja tutkittuun tietoon sekä seurakuntien todelliseen tarpeeseen.

Kysely ja sisäinen selvitys antavat kirkollishallitukselle ja kirkolliskokoukselle ajantasaista tietoa palvelukeskuksen toimivuudesta ja kehittämistarpeista, mikä tukee strategisesti perusteltua päätöksentekoa.

Kirkolla ei ole nykyisessä taloustilanteessa mahdollisuutta osoittaa varoja ulkopuolisiin selvityksiin, minkä vuoksi arviointi on tarkoituksenmukaista toteuttaa kirkon sisäisenä työnä.

Lisäksi on huomioitava, että taloustyöryhmän raportissa esitetään jo tehostamisohjelmaa esimerkiksi taloustoimiston osalta, mikä muodostaa pohjaa palvelukeskuksen toiminnan kehittämiselle ja resurssien kohdentamiselle.

Palvelukeskuksen ja hiippakuntien kiinteistökulujen vähentämisen suunnittelu ja käytännön toimet ovat jo käynnissä, ja kirkolliskokous tulee linjaamaan esimerkiksi Karjalankadun kiinteistökehittämisen suuntaa tulevissa päätöksissään.

Käsittely:

Ritva Bly teki vastaesityksen, jonka mukaan aloite hyväksytään niillä perusteilla, jotka on mainittu kirkollishallituksen kokouksessaan 22.9.2025 asiassa 88 tekemässä päätöksessä:

”Kirkollishallituksen tehtävät ortodoksisen kirkon lainsäädännön mukaan on valmistella asiat kirkolliskokoukselle sekä huolehtia kirkolliskokouksen päätösten toimeenpanosta (Laki ortodoksisesta kirkosta 33§). Kirkolliskokousaloitteen toimeenpano voidaan tehdä kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti. Aloite on ennen toimeenpanoa käsiteltävä kirkolliskokouksessa.

Kirkolliskokous päätti vuonna 2024 seuraavaa: ”...Kirkollishallitus valmistelee vuoden 2025 kirkolliskokoukselle esityksen rakenteellisista muutoksista, joilla kirkon talous saadaan kestäväälle pohjalle vuodesta 2026 alkaen. Kirkollishallitus voi käyttää suunnitelman laatimisessa kirkon taloustyöryhmää. Suunnitelmasta tulee ilmetä konkreettiset keskusrahaston muutoskohteet ja talousarvioleikkaukset, joilla kirkon saaman valtionavustuksen leikkauksen aiheuttama vaje katetaan.

Yleisen taloudellisen epävarmuuden vuoksi kirkollishallituksen tulee valmistella riskianalyysi, joka ottaa huomioon eri taloudelliset skenaariot tuloissa ja menoissa taloussuunnitelmavuosina 2026–2027...”

Lisäksi vuoden 2021 kirkolliskokous teki päätöksiä palvelujen tuottamisen arviointia koskien, mutta päätökset ovat jääneet toimeenpanematta. Palvelukeskuksen kaikkien tehtävien hoitamisessa tulisi arvioida, mitkä tehtävät voitaisiin toteuttaa yhteistyössä

seurakuntien, kirkon yhteistyöjärjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa, ulkoistaa kokonaan ulkopuoliselle toimijalle tai jättää tulevaisuudessa tekemättä. Tällä voisi olla vaikutuksia myös keskusrahastomaksuun, mikä olisi otettava huomioon arvioinnissa.

Kirkolliskokoukselle tehty aloite on linjassa vuosien 2021 ja 2024 kirkolliskokousten päätöksen kanssa. Ulkopuolisen asiantuntemuksen käyttö tehostaisi jo tehtyjen päätöksen toimeenpanoa ja edistäisi kokonaisratkaisun löytämistä talouden sopeuttamiseksi pienenevään valtionapuun pitkällä tähtäimellä. Työhön varataan määräraha vuoden 2026 budjettiin.”

Vastaesityksen mukaan kokouksessa 22.9.2025 § 88 ja nyt käsiteltävänä oleva aloite aloitte vastaavat sisällöltään toisiaan.

Puheenjohtaja totesi kirkollishallituksen olevan yksimielisesti vastaesityksen kannalla.

Päätös:

Vastaesityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 112

Kirkolliskokousaloite seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä muiden vähemmistöjen oikeuksien tunnistamisesta ja turvaamisesta kirkossa

Taustaa:

Aloitteessa esitetään, että kirkko perustaisi työryhmän muotoilemaan ja toimeenpanemaan *“Kirkko – turvallinen tila kaikille”* -ohjelman seurakunnissa. Aloitteessa korostetaan, että jokainen ihminen on Jumalan kuva ja että kirkon tehtävä on turvata jokaisen osallisuus sukupuolesta, seksuaalisesta suuntautumisesta, etnisestä taustasta, terveydellisistä haasteista tai yhteiskunnallisesta asemasta riippumatta.

Ehdotuksessa painotetaan turvallisen tilan periaatteita, joiden avulla pyritään ehkäisemään syrjintää, häirintää ja epäasiallista käytöstä sekä luomaan kunnioittava ja turvallinen keskusteluilmapiiiri kirkossa. **Liite 112.**

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että aloitteessa esitetyt asiat huomioidaan, kun kirkolliskokous käsittelee kirkolliskokousaloitetta turvallisen tilan periaatteiden käyttöönotosta Suomen ortodoksisessa kirkossa.

Kirkollishallitus on esittänyt, että kirkolliskokous perustaa toimikunnan tähän työhön. Esitettiin myös, että työ toteutetaan kirkon sisältä löytyvien, aiheesta kokemusta omaavien vapaaehtoisten voimin. Ulkopuolisia toimijoita ei palkata, mutta valmistelussa voidaan hyödyntää olemassa olevaa asiantuntemusta yhteistyön ja kuulemisten kautta. Valmistelutyössä on huomioitava kirkon perinteet ja kanonit.

Perustelut:

Aloite on tärkeä ja kannatettava, sillä se vahvistaa kirkon perustehtävää olla turvapaikka ja yhteisö kaikille jäsenilleen.

Aloitteessa nostetut näkökulmat liittyvät kiinteästi turvallisen tilan periaatteisiin, joiden valmistelun käynnistämistä kirkollishallitus on jo esittänyt.

Työn keskittäminen yhteen kokonaisuuteen varmistaa yhtenäisen linjauksen sekä kirkon toimintakulttuurin kehittämisen johdonmukaisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Vähemmistöjen oikeuksien toteutumiseen tulee erityisesti kiinnittää huomiota kokonaisuutta suunniteltaessa, ja inklusiivisuus on keskeinen arvo kirkon yhteisöllisyyden vahvistamisessa.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Talouspäällikön esittely

§ 113

Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma

Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvion tuloiksi on arvioitu yhteensä 7 613 200 euroa ja kuluiksi yhteensä 7 342 100 euroa. Tilikauden tuloksen arvioidaan olevan 271 100 euroa ylijäämäinen.

Talousarvioesitys on laadittu olemassa olevien tietojen ja päätösten perusteella. Ohessa talousarvioesitys vuodelle 2026 sekä kustannuspaikkakohtaiset perustelut. **Liite 113a ja Liite 113b.** *OSITTAIN SALPID. Laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom. alakohta 23.*

Käsittely:

Keskustelun kuluessa talousarvioehdotuksen esitettiin seuraavia muutoksia:

Vähennetään ONL:n lastenlehtiavustus kokonaan +10 000 euroa

Lisätään palvelukeskuksen arviointiin - 25 000 euroa

Henkilöstökuluihin palautetaan lomautusten verran arvioitua kulua eli noin - 98 000 euroa.

Talousarvio vuodelle 2026 on muutosten jälkeen ylijäämäinen noin 158 100.

Puheenjohtaja totesi kirkollishallituksen olevan yksimielisesti tehtyjen muutosesitysten kannalla.

Esitys:

Kirkollishallitus päättää lähettää kirkolliskokoukselle Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvion ja taloussuunnitelmat.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että talousarvion sitovuustaso on taloussäännön mukaisesti kustannuspaikka. Kustannuspaikkavastaavalla on barkintavalta enintään 10 prosentin suuruisiin perusteltuihin poikkeamiin ja kirkollishallituksella on kustannuspaikkakohtainen barkintavalta enintään 20 prosentin suuruisiin perusteltuihin poikkeamiin.

Kirkollishallitus esittää, että asiasta pyydetään talousvaliokunnan mietintö.

Päätös:

Esityksen mukaan huomioon ottaen kokouksessa yksimielisesti tehtyt muutokset.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Merkittiin pöytäkirjaan, että tämä asia käsiteltiin asian 126 jälkeen viimeisenä päätösasiana.

Taluspäällikön esittely

§ 114

Skiitta osakeyhtiön talousarvio 2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028

Skiitta Oy:n talousarvio vuodelle 2026 on ylijäämäinen 15 200 euroa. Vuokratulojen arvioidaan olevan noin 66 000 euroa. Suurin kuluerä on vastikkeet (33 000 euroa). Suomen ortodoksisen kirkon myöntämästä lainasta ei peritä korkoa kirkollishallituksen päätöksen 13.10.2021 mukaisesti.

Esitys:

Kirkollishallitus hyväksyy **liitteen 114, EI JULKINEN** mukaisen talousarvion ja lähettää sen kirkolliskokoukselle tiedoksi.

Perustelut:

Skiitta osakeyhtiön omistaa Suomen ortodoksinen kirkko. Yhtiön päätösvaltaa käyttää kirkollishallitus.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 115

Luonnos esitykseksi ortodoksisesta kirkosta annetun lain (985/2006) 74 §:n 1 momentin muuttamisesta kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain valmistelun johdosta

Taustaa:

Valtiovarainministeriö on päätöksellään 21.3.2024 asettanut ohjelman edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon edistämiseksi (nk. EOAVH-hanke). Ohjelman tavoitteena on varmistaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden sujuva hoitaminen digitalisoimalla tarvittavia asiakirjoja ja edistämällä automaatiota tehostaen viranomaisten prosesseihin ja käsittelyihin liittyviä suoritteita. Ohjelman toimikausi on 5.4.2024–31.12.2027.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana toteutetaan hankkeita, joilla digitalisoidaan elämäntapahtumien tai yritystapahtumien ympärille kiinnittyvät julkiset ja yksityiset palvelut niin, että ne toimivat saumattomasti yhteen. Yhtenä tällaisena kokonaisuutena turvataan edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito.

Tällä hetkellä edesmenneen omaisen asioiden hoitamiseen liittyy asiointia eri viranomaisten kanssa. Palvelujen digitalisoinnin, automaation ja tiedon tehokkaamman hyödyntämisen avulla on mahdollista sujuvoittaa kuolinpesän ja sen osakkaiden asiointia sekä tehostaa viranomaisten toimintaa. Osana ohjelmaa tuotetaan uutena palveluna kuolinpesän osakasrekisteri. Uudet sähköiset palvelut helpottavat myös paperiasiointia, joka säilyy mahdollisena tulevaisuudessakin. Osakasrekisterin rekisterinpitäjinä toimivat Digi- ja väestötietovirasto (jäljempänä DVV) ja Ahvenanmaan maakunnassa Ahvenanmaan valtionvirasto.

Suunniteltu uusi toimintamalli:

Uuden toimintamallin mukaan perunkirjoitusta varten annettavien sukuselvitysten toimitusmenettely muuttuu siten, että ortodoksinen kirkko luovuttaa perunkirjoitusta ja pesänselvitystä varten tarvittavat tiedot osakasrekisteriin.

DVV puolestaan luovuttaa kuolinpesän osakkaille tiedot kuolinpesän osakasrekisteristä pääosin automaattisesti OmaVeroon toteutettavalla kuolinpesän palvelualustalla. DVV luovuttaa tietoa kuolinpesän osakasrekisteristä myös yksittäin esim. otteina ja todistuksina. Ammattimaisille toimijoille, kuten pankeille ja viranomaisille, luovutukset tapahtuvat teknisten rajapintojen avulla.

Osakasrekisterin tietoja täydennettäisiin myöhemmin sovittavissa tilanteissa kirkon tiedoilla siten, että sovituissa tilanteissa DVV lähettäisi tietojen täydennyspyynnön eli tilauksen ortodoksiselle kirkolle. Tietojen täydennyspyyntö lähetettäisiin, kun kyseisen kuolinpesän osakastietoja luodaan osakasrekisteriin VTJ-tietojen perusteella. Tämä selvitystyö vastaisi nykyistä virkatodistusten kirjoittamisen taustalla olevaa selvitystyötä.

Alustavan lakiluonnoksen mukaan ortodoksinen kirkko voisi periä enintään omakustannushinnan suuruisen maksun osakasrekisteriin rekisterinpitäjän lisätieto- tai selvityspyynnön perusteella luovuttamistaan tiedoista. OrtKL74 §:n 2 momentin mukaan kirkonkirjoista luovutettavista tiedoista perittävät maksut määrää ortodoksisen kirkon kirkollishallitus.

Uudistusta valmistellaan useissa työryhmissä. Yhteistyö ortodoksisen kirkon, VM:n ja DVV:n välillä tapahtuu 10.7.2025 laaditussa yhteistyömuistiossa kuvatulla tavalla. Kirkon puolelta valmistelussa ovat mukana keskusrekisterin hoitaja Sonja Reijonen (Sari Hirvonen 12.9.2025 asti), IT konsultti Tomi Tikkanen, palvelukeskuksen johtaja Jari Rönkkö ja lakimies Jouni Heino. Tekninen valmistelu etenee aikataulun mukaisesti Kori-Eden-rajapinta-kehityksen suhteen.

Muutosten valmistelun etenemistä seurataan myös yhdessä evankelis-luterilaisen kirkon kanssa. Tavoitteena on näin varmistaa osakasrekisteritietojen osalta hallittu työn vaiheittainen siirtyminen pois kirkolta.

Suomen ortodoksisen kirkon nykyinen asiaan liittyvä lainsäädäntö:

OrtKL 74 §:n 1 momentin mukaan tietojen luovuttamisesta kirkonkirjoista ja muutoksenhausta seurakunnan viranomaisen tätä koskevaan päätökseen säädetään väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetussa laissa ([661/2009](#)). ([29.11.2019/1183](#)) [[HE 10/2019](#)]

Lainkohdan 1 momenttiin esitetään lisättäväksi maininta tietojen luovuttamisen tapahtuvan perunkirjoitusta ja pesänselvitystä varten tarvittavien tietojen osalta kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain mukaan.

Uudistuksen suunniteltu voimaantulo:

Alustavan aikataulun mukaan uusien palvelujen käyttöönotot ja tarvittavan lainsäädännön voimaantulo tapahtuisivat vuoden 2027 alussa.

Liitteet:

HE_luonnos esitykseksi ortodoksisesta kirkosta annetun lain muuttamisesta, **liite 115a**.

Yhteistyömuistio 10.7.2025, **liite 115b**.

Valmisteluasiakirja 25.8.2025, **liite 115c**.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että kirkolliskokous hyväksyy kuolinpesän osakasrekisteriä koskevan lisäysehdotuksen esitettäväksi maan hallitukselle lainsäätämistoimia varten. (HE_luonnos esitykseksi ortodoksisesta kirkosta annetun lain muuttamisesta).

Kirkollishallitus pyytää lisäksi, että kirkolliskokous antaa sille valtuudet tehdä nyt hyväksytyyn lakimuutosehdotukseen tarvittavat teknisluontoiset muutokset kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain säädöstekstin tultua hyväksytyksi.

Kirkollishallitus esittää, että asiasta pyydetään lakivaliokunnan mietintö.

Perustelut:

Suomen ortodoksisella kirkolla on OrtKL (985/2006) 4 §:n 1 momentin nojalla oikeus tehdä ehdotuksia ortodoksisesta kirkosta annetun lain muuttamisesta ja muusta kirkkoa koskevasta lainsäädännöstä.

Alustavan aikataulun mukaan uusien palvelujen käyttöönotot ja tarvittavan lainsäädännön voimaantulo tapahtuisivat vuoden 2027 alussa. Tämän vuoksi tarvittavat muutosesitykset ortodoksisen kirkon säädöksiin on tehtävä ennakoivasti jo vuoden 2025 kirkolliskokouksessa. Tällä aikataululla lakiehdotus on mahdollista valmistella opetus- ja kulttuuriministeriössä samanaikaisesti vuonna 2026 evankelis-luterilaisen kirkon vastaavan

säädösmuutoksen valmistelun kanssa. Näin varmistetaan, ettei ortodoksisen kirkon kirkolliskokousrytmistä aiheudu viivästystä kuolinpesän osakasrekisterin käyttöönottoon ortodoksisessa kirkossa.

Koska kuolinpesän osakasrekisteristä annettava laki on vielä luonnosvaiheessa, esitetään, että kirkollishallitus valtuutetaan tarvittaessa tekemään hyväksyttiin lakimuutos- ehdotukseen välttämättömät teknisluontoiset muutokset ja lisäykset kuolinpesän osakasrekisteriä koskevan lain säädöstekstin tultua hyväksytyksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 116

Kirkollishallituksen esitys Ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksen (174/2007) 110 §:n muuttamisesta kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain valmistelun johdosta

Taustaa:

Valtiovarainministeriö on päätöksellään 21.3.2024 asettanut ohjelman edesmenneen omaisen asioiden vaivattoman hoidon edistämiseksi (nk. EOAVH-hanke). Ohjelman tavoitteena on varmistaa läheisen kuolemaan liittyvien asioiden sujuva hoitaminen digitalisoimalla tarvittavia asiakirjoja ja edistämällä automaatiota tehostaen viranomaisten prosesseihin ja käsittelyihin liittyviä suoritteita. Ohjelman toimikausi on 5.4.2024–31.12.2027.

Nykyisen hallituksen hallitusohjelman mukaan hallituskauden aikana toteutetaan hankkeita, joilla digitalisoidaan elämäntapahtumien tai yritystapahtumien ympärille kiinnittyvät julkiset ja yksityiset palvelut niin, että ne toimivat saumattomasti yhteen. Yhtenä tällaisena kokonaisuutena turvataan edesmenneen omaisen asioiden vaivaton hoito.

Suunniteltu uusi toimintamalli ja todistusten antaminen:

Uuden toimintamallin mukaan perunkirjoitusta varten annettavien sukuselvitysten toimitusmenettely muuttuu siten, että ortodoksinen kirkko luovuttaa perunkirjoitusta ja pesänselvitystä varten tarvittavat tiedot osakasrekisteriin.

Kirkonkirjoihin perustuvien todistusten antamisesta on säännökset OrtKJ 110 §:ssä:

Kirkonkirjat
110 §
Todistusten allekirjoittaminen

Kirkonkirjoihin perustuvat todistukset, otteet ja jäljennökset antaa kirkkoherra, seurakunnan muu pappi ja kirkon keskusrekisterissä sen johtaja tai hänen määräämänsä rekisterisihteeri. ([25.11.2008/810](#))

Henkilö, joka on oikeutettu allekirjoittamaan todistuksen, voi allekirjoittaa myös itseään koskevan todistuksen, jollei toista 1 momentissa mainittua todistuksen allekirjoittamiseen oikeutettua henkilöä ole. Todistuksen varmentaa tällöin seurakunnan tai kirkollishallituksen muu työntekijä.

Nykyiseen säännökseen esitetään lisättäväksi maininnat kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain voimaantulosta aiheutuvista muutoksista kirkonkirjoihin perustuvien todistusten, otteiden ja jäljennösten antamiseen **liitteen 116** mukaisesti.

Uudistuksen suunniteltu voimaantulo:

Alustavan aikataulun mukaan uusien palvelujen käyttöönotot ja tarvittavan lainsäädännön voimaantulo tapahtuvat vuoden 2027 alussa. Koska kuolinpesän osakasrekisteristä annettavaa lakia ei ole vielä vahvistettu, ehdotetaan, että kirkkojärjestyksen 110 §:n muutos tulee voimaan mainitun lain tullessa voimaan.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää, että kirkolliskokous hyväksyy Ortodoksisen kirkon kirkkojärjestyksen 110 §:n muutosehdotuksen.

Kirkollishallitus pyytää lisäksi, että kirkolliskokous antaa sille valtuudet tehdä hyväksytyyn kirkkojärjestyksen muutokseen mahdollisesti tarvittavat teknisluontoiset muutokset kuolinpesän osakasrekisteristä annettavan lain säädöstekstin tultua hyväksytyksi.

Kirkollishallitus esittää, että asiasta pyydetään lakivaliokunnan mietintö.

Perustelut:

Suomen ortodoksisella kirkolla on OrtKL (985/2006) 4 §:n 1 momentin nojalla oikeus tehdä ehdotuksia ortodoksisesta kirkosta annetun lain muuttamisesta ja muusta kirkkoa koskevasta lainsäädännöstä.

Alustavan aikataulun mukaan uusien palvelujen käyttöönotot ja tarvittavan lainsäädännön voimaantulo tapahtuisivat vuoden 2027 alussa. Tämän vuoksi tarvittavat muutosesitykset ortodoksisen kirkon säädöksiin on tehtävä ennakoivasti jo vuoden 2025 kirkolliskokouksessa. Tällä aikataululla lakiehdotus on mahdollista valmistella opetus- ja

kulttuuriministeriössä samanaikaisesti vuonna 2026 evankelis-luterilaisen kirkon vastaavan säädösmuutoksen valmistelun kanssa. Näin varmistetaan, ettei ortodoksisen kirkon kirkolliskokousrytmistä aiheudu viivästystä kuolinpesän osakasrekisterin käyttöönottoon ortodoksisessa kirkossa.

Koska kuolinpesän osakasrekisteristä annettava laki on vielä luonnosvaiheessa, esitetään, että kirkollishallitus valtuutetaan tarvittaessa tekemään hyväksytyyn kirkkojärjestyksen 110 §:n muutokseen mahdollisesti tarvittavat teknisluontoiset muutokset ja lisäykset kuolinpesän osakasrekisteriä koskevan lain säädöstekstin tultua hyväksytyksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

§ 117

Sisäisen valvonnan ohje keskushallinnolle

Taustaa:

Vuoden 2024 kirkolliskokous päätti sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittämisestä seuraavasti: seurakunnille tarkoitettu malliohje päivitetään, keskushallinnolle laaditaan oma ohjeistus ja keskushallinto velvoitetaan kouluttamaan ja ohjeistamaan seurakuntia ohjeen laatimisessa ja toimeenpanossa. Päätöksen perusteluissa korostettiin, että sisäisen valvonnan ohje on tarpeellinen kirkon ja seurakuntien kasvaneiden velvoitteiden vuoksi. Lisäksi todettiin, että ohjeen tulee olla riittävä, mutta ei kohtuuttomasti kuormittaa myöskään pienempiä seurakuntia.

Nyt valmisteltu sisäisen valvonnan ohje koskee kirkon keskushallintoa. Ohje määrittää periaatteet ja käytännöt, joilla varmistetaan kirkon toiminnan luotettavuus, tehokkuus ja sääntöjenmukaisuus. Se tukee hyvää hallintotapaa, riskienhallintaa sekä varojen ja tietojen turvaamista. **Liite 117.**

Esitys:

Kirkollishallitus vahvistaa *Sisäisen valvonnan ohjeen keskushallinnolle* ja antaa palvelukeskuksen johtajalle valtuudet päivittää ohjeistusta tarvittaessa. Ohje toimitetaan tiedoksi kirkolliskokoukselle.

Perustelut:

Kirkolliskokous on hyväksynyt aloitteen sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittämisestä ja edellyttänyt, että keskushallinnolle laaditaan oma ohjeistus. Päätöksen perusteluissa todettiin, että seurakuntien ja kirkon lisääntyneet velvoitteet korostavat sisäisen valvonnan merkitystä.

Hyvin toimiva sisäinen valvonta vähentää ja ehkäisee virheitä, väärinkäytöksiä ja taloudellisia menetyksiä sekä varmistaa, että kirkon toiminta on johdonmukaista, luotettavaa ja sääntöjen mukaista. Se tukee kirkon johtoa riskien tunnistamisessa ja hallinnassa, mikä on välttämätöntä kirkon perustehtävän ja strategisten tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti ohjeistus vahvistetaan keskushallinnon käyttöön, ja palvelukeskuksen johtajalle annetaan toimivalta päivittää ohjeistusta, jotta se pysyy ajantasaisena ja vastaa muuttuvaa toimintaympäristöä.

Päätös:

Ehdotus palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Valmistelussa tulee muun ohella kiinnittää huomiota verohallinnon asiaa koskeviin määräyksiin, hengellistä arvoa sisältävien lahjojen erittelyyn sekä siihen, että arvokkaat lahjat kuuluvat kirkolle yhteisönä, ja että pääsääntöisesti henkilöstön ei tulisi ottaa vastaan markkina-arvoa omaavaa lahjaa.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

- Merkittiin pöytäkirjaan, että arkkipiispa Elia, metropoliitta Arseni, piispa Sergei, Jari Rönkkö ja Jouni Heino poistuivat kokouksesta asian käsittelyn ajaksi. Puheenjohtajana ja sihteerinä toimi Peter Saramo.

-Merkittiin vielä, että pöytäkirjan tarkastivat tämän asian osalta kaikki päätöksentekoon osallistuneet jäsenet.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 118

Sisäisen valvonnan malliohje seurakunnille

Taustaa

Vuoden 2024 kirkolliskokous teki päätöksen sisäisen valvonnan ohjeistuksen päivittämisestä seuraavasti: Seurakunnille tarkoitettu malliohje päivitetään, keskushallinnolle laaditaan oma ohjeistus ja keskushallinto velvoitetaan kouluttamaan ja ohjeistamaan seurakuntia valvontaohjeen laatimisessa ja toimeenpanossa.

Päätöksen perusteluissa todettiin, että seurakuntien ja kirkon lisääntyneet velvoitteet korostavat sisäisen valvonnan merkitystä. Lisäksi todettiin, että seurakunnat eivät ole keskenään yhteismitallisia henkilöstömääränsä ja kokonsa puolesta, minkä vuoksi malliohjetta laadittaessa on otettava huomioon sen riittävyys ja käytännöllisyys ja ettei se tarpeettomasti kuormita pienimpiäkään seurakuntia. Hallintovaliokunta kuuli asiassa lakivaliokuntaa ja totesi tämän näkemyksen mukaisesti, ettei asiasta ole tarpeen säätää kirkkojärjestyksessä, vaan ohjeistus voidaan antaa hallinnollisena määräyksenä.

Nyt valmisteltu sisäisen valvonnan malliohje koskee seurakuntia. Ohje määrittää periaatteet ja käytännöt, joilla varmistetaan seurakuntien toiminnan luotettavuus, tehokkuus ja sääntöjenmukaisuus. Se tukee hyvää hallintotapaa, riskienhallintaa sekä varojen ja tietojen turvaamista. **Liite 118.**

Esitys:

Kirkollishallitus vahvistaa *Sisäisen valvonnan malliohjeen seurakunnille* ja antaa palvelukeskuksen johtajalle valtuudet päivittää ohjeistusta tarvittaessa. Ohje toimitetaan tiedoksi kirkolliskokoukselle.

Perustelut:

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti sisäisen valvonnan ohjeistus on keskeinen väline seurakuntien toiminnan lainmukaisuuden, avoimuuden ja hyvän hallinnon varmistamiseksi. Aloitteessa on todettu, että sisäisen valvonnan ohjeen tarve on kasvanut seurakuntien velvoitteiden lisääntyessä ja hallinnon monimuotoistuessa.

Sisäisen valvonnan tehtävänä on varmistaa, että seurakunnan toiminta ja taloudenhoito on asianmukaista, laadukasta ja tehokasta. Ohjeessa on määritelty selkeästi eri toimijoiden vastuut: seurakunnan neuvoston ja -valtuuston rooli, kirkkoherran ja muun henkilöstön tehtävät sekä tilivelvollisten ja luottamushenkilöiden vastuut seurakunnan sisäisessä valvonnassa.

Ohje tukee seurakuntia riskienhallinnassa, toiminnan suunnittelussa ja päätöksenteossa. Se mahdollistaa sen, että seurakunnan toiminta pysyy johdonmukaista ja taloudellisesti

kestävää, ja että seurakuntien varat ja omaisuus ovat asianmukaisesti hallinnoituja ja turvattuja.

Kirkollishallituksen tehtävänä on huolehtia siitä, että seurakunnat saavat ajantasaiset ohjeet sisäisen valvonnan järjestämiseksi. Palvelukeskuksen johtajalle annettavat valtuudet mahdollistavat ohjeistuksen päivittämisen muuttuvan toimintaympäristön mukaisesti ilman, että ohje menettää ajankohtaisuuttaan.

Malliohjetta laadittaessa on mallina käytetty Joensuun ortodoksisen seurakunnan sisäisen valvonnan ohjetta, johon on Joensuun seurakunta ystävällisesti antanut luvan. Tämä on mahdollistanut ohjeen laatimisen käytännönläheiseksi ja seurakuntakentän toimintaan hyvin soveltuvaksi.

Näin ollen ohjeen vahvistaminen on perusteltua ja toteuttaa kirkolliskokouksen päätöksen mukaiset linjaukset.

Päätös:

Ehdotus palautettiin uudelleen valmisteltavaksi.

Valmistelussa tulee muun ohella kiinnittää huomiota verohallinnon asiaa koskeviin määräyksiin, hengellistä arvoa sisältävien lahjojen erittelyyn sekä siihen, että arvokkaat lahjat kuuluvat kirkolle yhteisönä, ja että pääsääntöisesti henkilöstön ei tulisi ottaa vastaan markkina-arvoa omaavaa lahjaa.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 120

Suunnitelma kirkon keskushallinnon rakenteellisiksi säästöiksi

Asiakohta on salassa pidettävä, laki viranomaisen toiminnan julkisuudesta 24 § 1 mom. alakohdat 17 ja 23

Palvelukeskuksen johtajan esittely

§ 121

Suomen ortodoksisen kirkon ja Ortodoksisten nuorten liiton yhteistyösopimus

Ortodoksisten nuorten liitto ONL ry sitoutuu toteuttamaan Suomen ortodoksisen kirkon tavoite- ja toimintasuunnitelman linjauksia edistämällä lasten ja nuorten osallisuutta ja yhdenvertaisuutta kirkossa, hengellisen identiteetin vahvistamista, nuorten äänen kuulumista kirkossa sekä kestävän elämän arvoja ja vastuullisuutta.

Ortodoksisten nuorten liitto ONL ry toteuttaa kirkon tuella seuraavia tavoitteita. ONL ry

- toteuttaa koulutus-, leiri- ja tapahtumatoimintaa, joka tarjoaa kasvua, yhteisöllisyyttä ja osaamista
- tekee viestintää ja tiedotusta, jotka tavoittavat lapsia, nuoria ja kasvatustyötä tekeviä
- tuottaa julkaisuja ja materiaaleja, jotka tukevat kirkon, kotien ja koulujen kasvatustyötä
- toimii asiantuntijaroolissa ja informoi seurakuntia nuorisolan ajankohtaista teemoista ja lainsäädännöstä sekä tekee nuorisotyön tulevaisuuden suunnittelua
- tekee nuorisotyöhön liittyviä kartoituksia ja kerää seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön tilastoja

ONL ry on lasten ja nuorten toiminnan keskusjärjestö. Sen tehtävänä on täydentää seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön tarjontaa sekä tukea ja auttaa seurakuntia järjestämään pedagogisesti ja laillisesti lapsiin ja nuoriin liittyvää kerhotoimintaa ja tapahtumia. Tämä toteutuu koulutusten, materiaalien julkaisemisen ja tiedotuksen kautta. Esimerkiksi vuonna 2024 liiton Instagram kanavalla oli yli 240 000 kävijää. Vuonna 2024 liitto järjesti yksin tai osajärjestäjänä 24 eripituista koulutusta, leiriä tai tapahtumaa.

Suomen ortodoksisen kirkon ja Konstantinopolin ekumeenisen patriarkaatin välisen nuorisovaihdon käytännön järjestelyistä vastaa pääosin liitto. Vuonna 2024, marraskuussa, oli vuorossa suomalaisen nuorisoryhmän vierailu Istanbuliin, Turkkiin ja kuluvana vuonna isännöitiin patriarkaatin nuoria Suomessa.

ONL toimii linkkinä Nuorisolain ja kirkon tavoitteiden välillä. Liiton julkaisemat kyselyt ja kartoitukset antavat tietoa toiminnan tarpeista ja onnistumisista, ja edesauttavat kirkon ulkopuolisen rahoituksen hakemisessa (esim. Opetus- ja kulttuuriministeriö, Siviisopintokeskus), jolla liitto voi tehostaa työtään. Esimerkiksi vuodelle 2026 on laadittu keskeiset tavoitteet, tulokset ja mittarit, jotka ovat:

1. Laadukas koulutus ja leiritoiminta, jota mitataan leiripalautteella.
2. Vaikuttava viestintä ja julkaisut, jota mitataan sivustojen käyttö- ja hyödyllisyyspalautteella.
3. Toiminnan saavutettavuus ja yhdenvertaisuus, jota mitataan palautteella erityisesti taloudellisesti ja kielellisesti haavoittuvassa asemassa olevilta.
4. Nuorten osallisuuden ja vaikuttamisen vahvistaminen kirkossa (ja yhteiskunnassa), jota selvitetään tapahtumapalautteilla.
5. Yhteisöjäsenten (seurakuntien/ yhdistysten) nuorisotyön tukeminen, johon liittyvää palautetta kerätään yhteisöjäseniltä.

Liitolla on kolme päätoimista työntekijää:

toiminnanjohtaja, KM Maria Kauppila,

järjestösihteeri, FM Annakaisa Onatsu

osa- ja määräaikaisena järjestösihteerinä VTM Sanni Miikkola

ONL:n toiminnan laajuus riippuu kulloisenkin toimintakauden rahoituksesta. Kirkon yhteistyösopimuksen edellisen toimikauden tuki on ollut 150 000 euroa vuodessa (45 prosenttia kaikista tuloista).

Esitys:

Yhteistyösopimus hyväksytään toistaiseksi voimassa olevaksi 1.1.2026 alkaen ja tuen määrä arvioidaan kirkon budjetin käsittelyn yhteydessä. **Liitteet 121 a-f.**

Muutettu esitys:

Yhteistyösopimus hyväksytään toistaiseksi voimassa olevaksi 1.1.2026 alkaen ja tuen määrä arvioidaan kirkon budjetin käsittelyn yhteydessä. Tuen määrän arvioimiseksi ONL:n tulee toimittaa kirkollishallitukselle seuraavan vuoden toimintasuunnitelma kirkolliskokoukseen mennessä. **Liitteet 121 a-f.**

Perustelut:

Toistaiseksi voimassa oleva sopimus asettaa kirkon järjestöjen yhteistyösopimukset yhdenvertaisiksi ja byrokratia vähenee.

Ortodoksisen nuorten liiton perustehtävä on sama kuin perustamisvuonna 1943: vahvistaa nuorten ortodoksista identiteettiä sekä osallisuutta. Tämä tukee myös koulujen uskonnonopetusta. Liiton omien selvitysten mukaan toimintaan osallistuvat nuoret pitävät toimintaa hyvälaatuisena ja he ovat sitoutuneita.

Leirien ja tapahtumien järjestäminen vaatii tietoa voimassa olevista säädöksistä, joiden muuttumista ONL seuraa ja tiedottaa niistä seurakuntiin. Seurakuntien lapsi- ja nuorisotyön resurssit voidaan käyttää toimintaan, kun tiedot lainmuutoksista ja suosituksista tulevat kootusti liitolta.

Liitto edustaa ortodoksista kirkkoa muun muassa Partiolaisten ja kirkon yhteistyöneuvotteluissa ja kansainvälisessä nuorisotoiminnassa (aiemmin mm. Syndesmos). Opetus- ja kulttuuriministeriön nuorisopuolella, Nuorisoalan (ent. Allianssin) sekä Sivistis- ja opintokeskuksen tapahtumissa ONL ry on ortodoksien puolestapuhuja ja edustaja. Seurakunnat eivät voi hakea Siviisän avustuksia suoraan, mutta voivat hakea ja saada niitä liiton kautta.

Liitto seuraa omaa toimintaansa ja kerää arvokasta tilastotietoa ortodoksisten seurakuntien ja muiden ortodoksisten toimijoiden toteuttamasta lapsi- ja nuorisotyöstä.

Päätös:

Muutetun esityksen mukaan.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 122

Kirkolliskokousaloite hiippakuntien määrästä

Taustaa:

Aloitteessa esitetään, että Suomen ortodoksisessa kirkossa palataan kahden hiippakunnan malliin. Aloitteen perusteluina todetaan, että suurimman osan kirkon autonomian ajasta vuodesta 1923 alkaen Suomen ortodoksisessa kirkossa on ollut kaksi hiippakuntaa. Kolmannen hiippakunnan perustaminen perustui aloitteen mukaan pyrkimykselle

tavoitella 1970-luvulla Suomen kirkolle autokefaliaa. Oulun hiippakunta perustettiin vuonna 1980. Hiippakunnan jäsenmäärä on vuosittain vähentynyt, vaikka Oulun hiippakuntaa on joitakin vuosia sitten maantieteellisesti laajennettu. Aloitteen mukaan valtionavun pienentyessä tilanne uhkaa tulevaisuudessa käydä taloudellisesti kestäättömäksi.

OrtKJ 11 §:n mukaan Suomen ortodoksinen kirkko muodostuu Helsingin, Kuopion ja Karjalan sekä Oulun hiippakunnista. Hiippakunnat ovat kirkolliselta asemaltaan metropoliittakuntia. ([25.11.2020/937](#)) Hiippakuntien aluejaosta on säännökset OrtKJ 12 §:ssä.

Kirkollishallitus on pyytänyt aloitteesta OrtKL 26.2 §:n kohtaan 5 perustuen piispainkokoukselta lausunnon. Lausunnossaan piispainkokous arvioi hiippakuntien ja piispojen lukumäärää kanonisena sekä paikalliskirkon rakenteellisena kysymyksenä, minkä ohella huomiota kiinnitetään mm. piispan asemaan, taloudellisiin seikkoihin ja mahdollisten muutosten toteuttamisen tärkeyttä yhteisymmärryksessä ekumeenisen patriarkaatin kanssa.

Muutettu esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että aloite hylätään, mutta kirkolliskokous päättää perustaa työryhmän selvittämään Suomen ortodoksisen kirkon mahdollisia rakenteellisia muutostarpeita huomioon ottaen ainakin seuraavat seikat:

1. Kolmannen piispan vakinainen asema.
2. Selvitettävä yksityiskohtaisesti hiippakuntarakenteen muutoksen vaikutukset ja laadittava ehdotus mahdollisesta uudesta hiippakuntajaosta, sisältäen vaihtoehtoisia malleja nykyisen hiippakuntarakenteen uudistamiseksi.
3. Selvitettävä muutoksen taloudelliset vaikutukset ja laadittava arvio säästöpotentiaalista sekä mahdollisista kertakustannuksista.
4. Mahdollisen hiippakuntarakenteen muutoksen tulee ensisijaisesti palvella kirkon hengellistä missiota ja varmistaa ortodoksisen uskon välittäminen elävänä uskona tuleville sukupolville muuttuvassa toimintaympäristössä.

Työryhmän tulee valmistella raportti esitettäväksi vuoden 2026 kirkolliskokousseminaarissa vuoden 2026 kirkolliskokoukselle asiassa valmisteltavaa esitystä varten.

Kirkollishallitus esittää edelleen kirkolliskokoukselle, että kirkollishallitus nimeää työryhmän jäsenet.

Kirkollishallitus lähettää aloitteen kirkolliskokouksen käsiteltäväksi. **Liitteet 122 a-c.**

Muutetut perustelut:

Aloite on moniulotteinen ja selvitystyö on ajankohtainen huomioon ottaen sekä aloitteen perusteena olevat seikat, piispainkokouksen lausunnossa esiintuodut näkökohdat sekä kirkon strategiatyöryhmän esityksessään esiin nostamat uuden tavoite- ja toimintasuunnitelmaesityksen 2026–2030 mukaiset missio, visio ja kirkon työn painopisteet.

Päätös:

Muutetun esityksen ja muutettujen perusteluiden mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 123

Kirkollishallituksen esitys kirkolliskokoukselle Oulun metropoliitan vaalista

Taustaa (muutettu):

Oulun metropoliitan toimi on tullut avoimeksi metropoliitta Elian tultua valituksi Helsingin ja koko Suomen arkkipiispaksi vuoden 2024 kirkolliskokouksessa.

Piispainkokous on tämän johdosta määrännyt Haminan piispa Sergein hoitamaan Oulun metropoliitan tehtäviä, kunnes metropoliitan vaali järjestetään.

Ortodoksisesta kirkosta annetun lain 42 §:n mukaan kirkolliskokous päättää hiippakunnan piispan valinnasta vaalilla kirkollishallituksen esityksestä ja piispainkokouksen vahvistaman ehdokaslistan perusteella.

OrtKJ KJ 64 §:n mukaan kirkollishallituksen on tehtävä kirkolliskokoukselle esitys piispan vaalin toimittamisesta, kun piispan tehtävä tulee avoimeksi. Kirkolliskokous kokoontuu ennen vaalin toimittamista valmistelevaan istuntoon, jossa tehdään esitykset ehdokkaista piispainkokoukselle. Virkamiesoikeudellisesti edellä mainitun kirkkojärjestyksen säännöksen voidaan katsoa kuvaavan perinteistä, mutta ei välttämättä muita mahdollisia vaihtoehtoja poissulkevaa vaalivalmisteluiden käynnistämisen ajankohtaa.

Metropoliitan vaaliasian ohella kirkolliskokouksessa on samanaikaisesti kirkolliskokouksen asialistan asiana nro 21 esillä myös hiippakuntien määrän vähentämisestä tehty kirkolliskokousaloite. Asian selvittämiseksi ehdotetaan perustettavaksi työryhmä siten, että se valmistelee kesäkuun kirkolliskokousseminaariin esityksensä aloitteen johdosta.

Kun kirkon rakenteita koskeva selvitystyö on näin alkamassa, ei vielä tässä vaiheessa ole perusteltua täyttää Oulun metropoliitan tehtävää pysyvästi, koska tehtävän täyttämällä voisi olla perustettavaksi esitettävän työryhmän työtä ohjaava vaikutus.

Edellisen kerran kirkolliskokous on vastaavassa tilanteessa vuonna 2013 äänestyksen jälkeen päättänyt, että vaalia ei vuonna 2013 toimiteta. Tuolloin Oulun metropoliitta Panteleimon oli jäänyt eläkkeelle 1.6.2013 lukien. Piispainkokous oli määrännyt Joensuun piispa Arsenin hoitamaan metropoliitan tehtäviä edellä mainitusta ajankohdasta alkaen toistaiseksi.

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että Oulun metropoliitan vaalia ei järjestetä vuoden 2025 kirkolliskokouksessa.

Kirkollishallitus lähettää asian kirkolliskokouksen käsiteltäväksi.

Perustelut:

Oulun metropoliitan tehtävien hoito on toistaiseksi järjestetty Haminan piispa Sergein hoitaessa metropoliitan tehtäviä, vaikka vaalia ei vielä vuonna 2025 järjestetä.

OrtKJ 64 §:n säännöksen on käytännössä tulkittu jättävän päätöksentekijöille harkintavaltaa vaalin toimittamisen ajankohdan suhteen, kun kyseessä on esimerkiksi tilanne, jolloin samanaikaisesti pohditaan hiippakuntajakoon ja -rakenteeseen liittyviä ratkaisuja.

Käsittely:

Peter Saramo teki asiassa vastaesityksen, jonka mukaan Oulun metropoliitan vaali järjestetään vuoden 2025 kirkolliskokouksessa. Esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Kirkollishallituksen jäsen Ritva Blyn esittely**§ 124****Esitykset poikkeusoloihin varautumista ja sähköistä asiointia koskeviksi säädösmuutoksiksi****Esitys:**

Lakivaliokunta katsoi vuoden 2024 kirkolliskokouksessa sähköistä asiointia ja poikkeusoloja koskevien pykäläehdotusten käsittelyn yhteydessä, että kyseessä on perustuslain 2 §:ssä tarkoitettu julkisen vallan käyttö, jonka tulee perustua lakiin.

Lakiin ortodoksisesta kirkosta (985/2006) ehdotetaan lisättäväksi seuraavat pykälät:

96 a § Toimielimen päätöksentekotavat

Toimielimelle kuuluvista asioista voidaan päättää varsinaisessa kokouksessa, sähköisessä toimintaympäristössä tapahtuvassa kokouksessa (*sähköinen kokous*) tai sähköisesti ennen kokousta (*sähköinen päätöksentekomenettely*). Varsinaiseen kokoukseen voi toimielimen päätöksellä osallistua myös sähköisesti.

Sähköisessä kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä sekä varsinaiseen kokoukseen sähköisesti osallistuttaessa seurakunnan tai kirkollishallituksen tulee huolehtia tietoturvallisuudesta ja siitä, että salassa pidettävät tiedot eivät ole ulkopuolisen saatavissa.

96 b § Sähköinen kokous

Sähköisen kokouksen edellytyksenä on, että läsnä oleviksi todetut ovat keskenään yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä.

96 c § Sähköinen päätöksentekomenettely

Toimielinten julkisia kokouksia lukuun ottamatta toimielinten päätöksenteko voi tapahtua suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä.

Käsiteltävät asiat tulee yksilöidä kokouskutsussa ja mainita, mihin mennessä asia voidaan käsitellä sähköisessä päätöksentekomenettelyssä. Asia on käsitelty, kun kaikki toimielimen jäsenet ovat ilmaisseet kantansa asiaan ja käsittelyn määräaika on päättynyt. Asia siirtyy kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin jäsen sitä vaatii tai on jättänyt kantansa ilmaisematta. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehtyjä päätöksiä koskeva pöytäkirja voidaan tarkastaa ennen kokousta.

117 a § Poikkeusolot

Jos valtioneuvoston asetuksella säädetään valmiuslain ([1552/2011](#)) mukaisten toimivaltuuksien soveltamisen aloittamisesta poikkeusoloissa, kirkollishallitus voi kutsua kirkolliskokouksen koolle määräämäänsä paikkaan.

Jos kirkolliskokous ei voi kokoontua poikkeusolojen vallitessa, kirkollishallituksella on oikeus tehdä kirkolliskokouksen puolesta esityksiä ja antaa lausuntoja valtioneuvostolle. Lisäksi kirkollishallituksella on oikeus antaa enintään vuoden määräajaksi väliaikainen määräys:

- 1) kirkon keskusrahaston talousarviosta, talousarvion muutoksesta tai talousarvioesityksen soveltamisesta siihen asti, kunnes kirkolliskokous on asiasta päättänyt;
- 2) kirkollishallituksen hallinnosta ja toiminnasta;
- 3) seurakuntien hallinnosta, niiden omaisuuden suojelemisesta ja muista poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä;
- 4) seurakuntavaalien siirtämisestä;
- 5) seurakunnanvaltuuston päätösvallan siirtämisestä seurakunnanneuvostolle tai kirkon seurakunnanneuvoston päätösvallan siirtämisestä kirkkoherralle.

Kirkollishallituksen 2 momentin nojalla antama väliaikainen määräys on saatettava kirkolliskokouksen käsiteltäväksi heti, kun se voi kokoontua. Kirkolliskokous voi jättää määräyksen voimaan, muuttaa määräystä tai kumota määräyksen.

117 b § Päätösvaltaisuus poikkeusoloissa

Kirkollishallitus voi tehdä 1 §:n 2 momentissa tarkoitetut ja muut välttämättömät ja kiireelliset päätökset, jos läsnä on viisi kirkollishallituksen jäsentä.

117 c § Poikkeusoloihin ja kriisitilanteisiin varautuminen sekä varautumisen johtaminen

Seurakunnan, hiippakunnan ja kirkollishallituksen tulee valmiussuunnittelulla ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluilla sekä muilla toimenpiteillä varmistaa tehtäviensä mahdollisimman hyvä hoitaminen poikkeusoloissa. Seurakunnan tulee varautua henkisen huollon tarjoamiseen kriisitilanteissa.

Kirkollishallitus johtaa ja valvoo hiippakunnan ja seurakuntien varautumista sekä johtaa kirkon keskushallinnon varautumista.

Esityksen perustelut

Yleisperustelut

Suomen ortodoksisen kirkon lainsäädännöstä puuttuvat säännökset sähköisestä asioinnista ja hallinnon varautumisesta poikkeusoloihin. Tämä on ajankohtaista Euroopan turvallisuustilanne huomioon ottaen ja myös linjassa hallitusohjelman kanssa, jonka mukaan ”hallituskaudella kiinnitetään erityistä huomiota valmiuden, varautumisen ja hallinnon resilienssin kysymyksiin”. Vastaavaa sääntelyä löytyy muun muassa kirkkolaista (652/2023) ja kuntalaista (410/2015).

Nyt ehdotettavien säännösten tarkoituksena on, että ortodoksisen kirkon hallintoa voidaan hoitaa katkeamattomasti tavanomaisesta poikkeavissa olosuhteissa. Tällaiset olosuhteet olivat jo Covid-19 pandemian aikana, jolloin kirkon ja seurakuntien lakisääteiset elimet kokoontuivat sähköisin menettelyin. Tästäkään ei aiemmin ole säädetty ortodoksisesta kirkosta annetussa laissa. Perustuslain 80 §:n mukaan lailla on säädettävä yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista sekä asioista, jotka perustuslain mukaan muuten kuuluvat lain alaan. Ortodoksisesta kirkosta annetun lain alaan kuuluvat esimerkiksi kirkon toimielimiä, niiden tehtäviä, organisaatiota, päätöksentekoa ja hallintomenettelyitä koskevat keskeiset asiat.

Evangelis-luterilaisella kirkolla ja ortodoksisella kirkolla on erityinen julkisoikeudellinen asema. Mainitut kirkot ja niiden seurakunnat ovat julkisyhteisöjä, joiden asema ja järjestysmuoto perustuvat niitä koskevaan erilliseen lainsäädäntöön.

Perustuslaki edellyttää myös kaikista autonomianäkökohdista riippumatta, että yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteista ja muista lain alaan kuuluvista asioista säädetään lailla. Tämän vaatimuksen täytyy – ehkä joillakin perusoikeuden suojan vaatimuksista tulkintakäytännön perusteella johdetuilla joustoilla – koskea myös uskonnollisen yhteisön toimintaa koskevaa sääntelyä. Kirkkolain alaa on tutkittu viimeisten vuosikymmenien aikana useissa eri yhteyksissä. Sitä käsitelti muun muassa valtioneuvoston 13.4.1972 asettama Kirkko ja valtio -komitea 2.6.1977 jättämässään mietinnössä (Kirkko ja valtio -komitean mietintö 1977:21). Mietinnössä kirkkolain alaan katsottiin kuuluvan ainakin kirkon järjestysmuodon ja hallinnon perusteet.

Hallinto-oikeus on pelkistetyesti luonnehdittavissa julkisen hallinnon toimintaa ja rakenteita koskevaksi oikeudenalaksi. Hallinto-oikeudellisen sääntelyn yhtenä keskeisenä tehtävänä on julkisyhteisöjen ja julkisten laitosten hallinnon organisointi ja niiden harjoittaman julkisen hallintotoiminnan sääntely.

Ortodoksisen kirkon päätöksentekomenettelyä kehitettäisiin siten, että säännökset mahdollistaisivat sähköisen päätöksentekomenettelyn. Ortodoksisesta kirkosta annettuun lakiin ehdotetaan uutta sääntelyä sähköisistä päätöksentekomenettelyistä, joita sovellettaisiin seurakunnan, hiippakunnan ja kirkon keskushallinnon toimielinten päätöksenteossa. Päätöksiä voitaisiin tehdä sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ennen kokousta, jollei yksikään toimielimen jäsen vaatisi asiaa käsiteltäväksi varsinaisessa kokouksessa. Mahdollisuus pitää sähköisiä kokouksia koskisi seurakuntien ja hiippakuntien kokousten lisäksi myös kirkolliskokouksen täysistuntoja. Sähköinen kokous ja päätöksentekomenettely edellyttäisivät soveltuvan tietojärjestelmän tai muun tietoteknisen ratkaisun käyttämistä ja tietoturvallisuusnäkökohtien ottamista huomioon.

Voimassa oleva niin sanottu valmiuslainsäädäntö muodostuu lähinnä valmiuslaista (1080/91) ja puolustustilalaista (1083/91). Kirkolla ei ole ollut tähän mennessä omaa valmiuslainsäädäntöä. Pykälään on otettu eräitä säännöksiä kirkon ja seurakuntien hallinnon ja toiminnan turvaamisesta poikkeuksellisissa oloissa. Poikkeustilasäännösten soveltamisedellytykset määritellään siinä itsenäisesti viittaamatta edellä mainittuun valmiuslakiin. Ehdotetuilla säännöksillä poiketaan vain ortodoksisesta kirkosta annetussa laissa itsessään olevista toimivaltaa ja päätösvaltaisuutta koskevista säännöksistä. Lisäksi säännellään varautumisesta poikkeusoloihin. Vastaava sääntely on jo evankelis-luterilaisen kirkon kirkkolaissa (652/2023).

Yksityiskohtaiset perustelut

96 a §. *Toimielimen päätöksentekotavat.* Uudessa pykälässä säädettäisiin, millä tavalla toimielimelle kuuluvista asioista voitaisiin päättää. Toimielin voisi käsitellä asioita kokouspaikalla pidettävässä kokouksessa tai vaihtoehtoisesti pitää sähköisen kokouksen. Sähköisellä kokouksella tarkoitettaisiin sähköisessä toimintaympäristössä toteutettua kokousta, johon osallistuttaisiin sähköisen yhteyden avulla osallistujan valitsemasta paikasta käsin. Lisäksi pykälässä täsmennettäisiin, että toimielimen kokouspaikalla pidettävään varsinaiseen kokoukseen voisi osallistua myös sähköisesti (ns. hybridimalli) toimielimen niin päättäessä. Tarkempia määräyksiä voitaisiin ottaa toimielimiä ohjaaviin sisäisiin hallinnollisiin määräyksiin. Sähköisestä kokouksesta säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 96 b §:ssä.

Lisäksi päätöksiä voitaisiin tehdä sähköisesti ennen varsinaista kokousta. Sähköisellä päätöksentekomenettelyllä tarkoitettaisiin ajasta ja paikasta riippumatonta päätöksentekoa ennen toimielimen kokousta. Kyseessä olisi uusi päätöksentekotapa kirkon hallinnossa. Sähköisestä päätöksentekomenettelystä säädettäisiin tarkemmin ehdotetussa 96 c §:ssä. Pykälän 2 momentin mukaan kirkon viranomaisen eli seurakunnan tai kirkollishallituksen tulisi huolehtia tietoturvallisuudesta ja siitä, etteivät salassa pidettävät tiedot ole ulkopuolisten saatavissa. Erityisesti tulisi kiinnittää huomiota salassa pidettävien asioiden käsittelyyn. Laillisuusvalvojien ratkaisuissa (1.12.2011 AOK 1840/1/2010 ja 24.3.2011 EOA 3438/4/09) on todettu, että tavallista sähköpostiyhteyttä ei voida pitää riittävän tietoturvallisena salassa pidettävien tietojen viestinvälitykseen. Siten sähköisessä

kokouksessa ja sähköisessä päätöksentekomenettelyssä salassa pidettäviä asioita sisältäviä asiakirjoja ei voida lähettää eikä keskusteluja käydä muun kuin suojatun tietoliikenneyhteyden avulla.

Kirkon viranomaisen, joka käyttää sähköisiä kokouksia, tulisi tietoturvallisuusnäkökohdat huomioon ottaen muun muassa linjata se, millaisista paikoista toimielinten jäsenet voivat osallistua kokoukseen. Lisäksi viranomaisen tulee huolehtia siitä, etteivät salassa pidettävät tai luottamukselliset tiedot ole ulkopuolisten saatavissa. Kirkon viranomainen voisi siirtyä käyttämään sähköistä kokousmenettelyä vasta, kun viranomaisen käytössä olevat tietojärjestelmät ovat riittävän tietoturvallisia. Sama koskisi varsinaisia kokouksia siltä osin kuin niihin osallistutaan sähköisesti.

Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä toimielimen jäsenet tulisi voida luotettavasti tunnistaa siten kuin laissa vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä allekirjoituksista ([617/2009](#)) säädetään. Käytettävän tietojärjestelmän tulisi olla suljettu ja tietoliikenneyhteyksien asianmukaisesti suojatut. Lisäksi olisi otettava huomioon palvelinten tietoturvallisuuteen liittyvät näkökohdat.

96 b §. *Sähköinen kokous.* Pykälässä säädettäisiin tarkemmin sähköisen kokouksen edellytyksistä. Kokoukseen osallistuvat henkilöt voisivat osallistua kokoukseen keskenään eri paikoista. Myöskään kokouksen puheenjohtajan ja sihteerin ei tarvitsisi olla läsnä kokouspaikalla. Muutoin sähköisessä kokouksessa toimittaisiin varsinaisen kokouksen päätöksentekomenettelyn mukaisesti.

Sähköisessä kokouksessa läsnä olevien tulisi olla yhdenvertaisessa näkö- ja ääniyhteydessä. Tämä turvaisi toimielimen päätöksenteon toimintaedellytyksiä, kun kokoukseen osallistuvat jäsenet voisivat keskustella päätettävänä olevista asioista kasvokkain.

Jos toimielimen kokous on julkinen, tulisi sen seuraamiseen varata mahdollisuus. Tällainen mahdollisuus voisi toteutua esimerkiksi siten, että yleisölle varataan tila, jossa olevalla näytöllä on sama näkymä kuin kokoukseen osallistuvilla. Sähköinen kokousnäkymä voidaan myös yhdistää avoimeen tietoverkkoon, jossa se voi olla katsottavissa esimerkiksi seurakunnan verkkosivuilta löytyvän linkin kautta.

96 c §. *Sähköinen päätöksentekomenettely.* Pykälässä säädettäisiin sähköisen päätöksentekomenettelyn edellytyksistä. Sähköisessä päätöksentekomenettelyssä voitaisiin osa toimielimen kokoukseen tulevista asioista käsitellä harkinnan mukaan ennen varsinaista toimielimen kokousta. Päätöksentekomenettely olisi pääsääntöisesti tarkoitettu niin kutsuttujen rutiininluontoisten asioiden käsittelyyn. Sähköinen päätöksenteko edellyttäisi siihen soveltuvan tietojärjestelmän tai muun tietoteknisen ratkaisun käyttämistä, mutta se ei edellytä toimielimen jäsenten näkö- ja ääniyhteyttä.

Pykälän 1 momentissa säädettäisiin, että kirkon viranomaisten toimielinten julkisia kokouksia lukuun ottamatta päätöksenteko voi tapahtua suljetussa sähköisessä päätöksentekomenettelyssä. Toimielin voisi käyttää sähköistä päätöksentekomenettelyä ennen kokousta tapahtuvaan päätöksentekoon. Viranomaisen harkinnassa olisi, kuinka paljon ennen kokousta päätöksenteon tulee tapahtua. Koska sähköinen päätöksenteko ei ole avointa eikä julkista, sitä ei voitaisi käyttää kokouksissa, jotka ovat julkisia.

Pykälän 2 momentin mukaan sähköisessä päätöksentekomenettelyssä käsiteltävät asiat tulisi yksilöidä kokouskutsussa ja mainita, mihin mennessä asia on käsiteltävä sähköisesti. Kokouskutsussa tulisi siten ilmaista tietty aika, mihin mennessä toimielimen jäsenten on mahdollista käydä ilmaisemassa kantansa asiaan. Asian käsittely ja kannan ilmaiseminen tapahtuisi esimerkiksi suljetussa sähköisessä päätöksentekojärjestelmässä. Kannan ilmaisemiseksi tulisi olla mahdollisimman yksinkertaiset vaihtoehdot kuten esimerkiksi ”jaa”, ”ei” sekä ”tyhjä”. Kannanilmaisujen tulisi olla toimielimen jäsenille avoimia siten, että muut jäsenet voivat nähdä toistensa kannanilmaisut. Asia olisi käsitelty, kun kaikki toimielimen jäsenet olisivat ilmaisseet kantansa asiaan ja päätöksentekoon varattu aika olisi kulunut.

Asia siirtyisi varsinaisen kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin toimielimen jäsen sitä vaatisi. Tällä varmistettaisiin se, että myös sähköisen päätöksenteon piiriin kuuluvista asioista olisi mahdollista käydä keskustelu kokouksessa ennen päätöksentekoa. Sähköisessä päätöksentekojärjestelmässä tulisi siten olla myös mahdollisuus siirtää asia toimielimen kokouksen käsiteltäväksi. Tilanteissa, joissa yksikin toimielimen jäsen vaatisi siirtoa, asia poistuisi sähköisestä käsittelystä ja tiedon asian siirrosta kokoukseen tulisi näkyä järjestelmässä kaikille toimielimen jäsenille. Samoin tulisi menetellä tilanteissa, joissa toimielimen jäsen tekisi vastaehdotuksen päätökseen. Asian tulisi siirtyä automaattisesti kokouksen käsiteltäväksi, jos yksikin toimielimen jäsen jättäisi kantansa ilmaisematta asiaan kokouskutsussa asetetussa määräajassa. Tällä varmistetaan se, että kaikilla toimielimen jäsenillä on mahdollisuus ilmaista kantansa käsiteltävään asiaan.

Ehdotetun 2 momentin mukaan sähköisessä päätöksentekomenettelyssä ollut asia katsottaisiin käsitellyksi, kun toimielimen jäsenet ovat ilmaisseet kantansa asiaan ja asetettu määräaika olisi päättynyt eikä kukaan jäsenistä ole vaatinut asian siirtämistä toimielimen kokoukseen. Mahdollisesti samaa menettelyä käyttäen tarkistettu päätös annettaisiin tiedoksi. Muutoksenhaku aika alkaisi kulua päätöksen tiedoksisaannista.

Pykälän 3 momentin mukaan sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehdyt päätökset voitaisiin tarkastaa ennen kokousta. Pääsääntöisesti sähköisessä päätöksentekomenettelyssä tehdyt päätökset tarkastettaisiin normaaliin tapaan seuraavassa kokouksessa, mutta päätökset olisi mahdollista tarkastaa jo ennen kokousta. Sähköisessä päätöksenteossa syntyneet päätökset voitaisiin tarkastaa esimerkiksi samassa suljetussa tietojärjestelmässä, jossa ne on tehty, tai muutoin sähköisesti tavanomaista pöytäkirjan tarkastamista vastaavasti.

117 a §. *Poikkeusolot.* Jos säännöksessä tarkoitetut poikkeusolot vallitsevat, eikä kirkolliskokous voi kokoontua, kirkollishallitukselle ehdotetaan pykälän 1 momentissa annettavaksi erityisvaltuudet, joiden nojalla se voisi tehdä kirkolliskokouksen puolesta esityksiä ja antaa lausuntoja valtioneuvostolle. Lisäksi kirkollishallitus voisi antaa enintään vuoden ajaksi määräyksiä kirkon keskusrahaston talousarviosta, poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä kirkon keskushallinnossa sekä seurakuntien väliaikaisesta hallinnosta, niiden omaisuuden suojelemisesta ja poikkeusolojen vaatimista toimenpiteistä. Pykälän 2 momenttiin otetulla säännöksellä valtuutettaisiin kirkollishallitus antamaan täytäntöönpanomääräyksiä vaalien toimittamisen siirtämisestä tai seurakunnan toimielinten

päätösvallan siirrosta. Pykälän 3 momentin mukaan kirkollishallituksen poikkeusoloissa antamat väliaikaiset määräykset olisi saatettava kirkolliskokouksen käsiteltäviksi, heti kun se voi kokoontua. Kirkolliskokouksen olisi päätettävä määräysten voimassapidosta ja voimassaoloajasta tai kumoamisesta.

117 b §. *Päätösvaltaisuus poikkeusoloissa.* Säännöksellä pyritään varmistamaan kirkollishallituksen ja päätösvaltaisuus edellisessä pykälässä tarkoitetuissa poikkeusoloissa ehdottamalla, että kirkollishallitus voi tehdä välttämättömät ja kiireelliset päätökset, kun viisi jäsentä on läsnä.

117 c §. *Poikkeusoloihin ja kriisitilanteisiin varautuminen sekä varautumisen johtaminen.* Esityksen tavoitteena on parantaa Suomen ortodoksisen kirkon valmiutta vastata muuttuneen turvallisuus- ja toimintaympäristön vaatimuksiin sekä erityisesti toimia aseellisen hyökkäyksen tai sen uhan aiheuttamissa poikkeusoloissa. Valmiussuunnitelmin ja poikkeusoloissa tapahtuvan toiminnan etukäteisvalmisteluin sekä muilla toimenpiteillä varmistetaan, että kirkon tehtäviä voidaan hoitaa mahdollisimman hyvin myös poikkeusoloissa.

Käsittely:

Peter Saramo teki asiassa vastaesityksen, joka raukesi kannattamattomana (liitteet 124 a ja b).

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 125

Kirkolliskokouksen toimihenkilöiden valitseminen sekä menojen kattaminen ja palkkioista päättäminen

Esitys:

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokouksen puheenjohtajana toimii arkkipiispa Elia, 1. varapuheenjohtajana metropoliitta Arseni, 2. varapuheenjohtajana Oulun metropoliitan tehtävien hoitaja piispa Sergei, sekä 3. varapuheenjohtajana on pappisjäsen ja 4. varapuheenjohtajana on maallikkojäsen.

Lisäksi esitetään, että kirkolliskokouksen lakimiehenä toimii Jouni Heino ja sihteerinä hallintosihteerä Annalea Kemppainen.

Edelleen kirkollishallitus esittää, että mahdollisten tervehdysten lähettämisestä ja muista käytännön järjestelyistä huolehtii sihteeristö puheenjohtajiston johdolla.

Kirkollishallitus esittää kirkolliskokoukselle, että kirkolliskokouksen menot katetaan keskusrahaston varoista ja että edustajille, sihteereille ja avustajille suoritetaan palkkiot ja korvaukset seuraavasti:

1. Matkakorvaukset ja päivärahat toimihenkilöille maksetaan kirkon työehtosopimuksen mukaan.
2. Toimihenkilöiden osalta mahdollinen ylityö pidetään vapaana.
3. Edustajien ja avustajien majoitus sekä matkakorvaukset kokouspäivinä maksetaan suoraan kirkon varoista. Palkkioina suoritetaan kokouspäiviltä puhemiehistölle 60 euroa ja muille kokousedustajille 50 euroa. Palkkion lisäksi kokousedustajille korvataan kokouksesta aiheutuneet todelliset ansionmenetykset. Edustajat vastaavat mahdollisista puhelinkuluistaan itse.
4. Valiokuntien puheenjohtajille ja -sihteereille maksetaan palkkiona 60 euroa kokouspäivältä.
5. Edustajille ei makseta kokouspäiviltä erillistä päivärahaa.
6. Edustajien tulee hakea korvauksia kahden kuukauden kuluessa kirkolliskokouksen päättymisestä.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Palvelukeskuksen lakimiehen esittely

§ 126

Vuoden 2025 kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen

Kokouksen järjestäytyminen

1. Puheenjohtajiston ja sihteeristön toteaminen sekä varapuheenjohtajien valitseminen, kirkolliskokouksen ääntenlaskijoiden valinta
2. Kirkolliskokouksen asialuettelon vahvistaminen ja asioiden käsittely valiokunnissa
3. Kirkolliskokouksen menojen kattaminen, päättäminen edustajien ja avustajien palkkioista

Kirkollishallituksen esitykset

4. Oulun metropoliitan vaalin järjestäminen

5. Suomen ortodoksisen kirkon tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2024, vastuuvapaudesta päättäminen
6. Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma
7. Esitys kirkon rakenteellisista säästöistä
8. Kolttaamelaisten edustusta kirkon päättävissä elimissä koskeva ortodoksisesta kirkosta annetun lain muutosesitys
9. Esitys OrtKL 74 §:n ja OrtKJ 110 §:n muutokset
10. Esitys kirkon uudeksi tavoite- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2026–2030
11. Kirkolliskokousaloite turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönnotosta Suomen ortodoksisessa kirkossa
12. Kirkolliskokousaloite Suomen ortodoksisen kirkkomuseo Riisan toiminnan kehittämisestä
13. Kirkolliskokousaloite Pyhien toimitusten käsikirja Euhologionin uudistetun laitoksen laatimisesta
14. Kirkolliskokousaloite kirkon keskushallinnon ja erityisesti sen taloushallinnon toiminnan arvioimisesta ja tehostamisesta
15. Kirkolliskokousaloite valtionavun leikkauksen vaikutuksista kirkon talouteen ja valtionavun käytön raportoinnista kirkolliskokoukselle
16. Kirkolliskokousaloite kirkolliskokouksen kokoontumisesta
17. Kirkolliskokousaloite monikulttuurisuustyöstä Suomen ortodoksisessa kirkossa
18. Kirkolliskokousaloite työryhmän perustamiseksi laatimaan selvitystä kirkon diakoniatyöstä tuleville vuosille
19. Kirkolliskokousaloite kirkon toiminnan laatumittareista
20. Kirkolliskokousaloite kirkon johtamisen avoimuuden edistämisestä
21. Kirkolliskokousaloite kahden hiippakunnan mallista
22. Kirkolliskokousaloite palvelukeskustoiminnan uudistamisesta kirkkoa paremmin palvelevaksi
23. Kirkolliskokousaloite kiinteistötyöryhmän raportin toimenpide-esitysten edelleen kehittämisestä
24. Kirkolliskokousaloite seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä muiden vähemmistöjen oikeuksien tunnistamisesta ja turvaamisesta kirkossa
25. Kirkon henkilöstön palkitsemisjärjestelmä

Tiedoksi merkittävät asiat

26. Vuoden 2024 kirkolliskokouksen päätösten seuranta ja jatkotoimet
27. Keskusrahaston ja seurakuntien yhteiset tulos- ja taselaskelmat sekä Valamon luostarin ja Lintulan luostarin tilinpäätökset vuodelta 2024
28. Yhdistelmälaskelma, joka käsittää kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen, Skiitta Oy:n tilinpäätöksen sekä Konevitsan ja Petsamon luostarien tilinpäätökset vuodelta 2024
29. Skiitta osakeyhtiön talousarvio vuodelle 2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028
30. Palvelualueiden toimintakertomukset vuodelta 2024
31. Hiippakuntien toimintakertomukset vuodelta 2024
32. Selvitys Suomen ortodoksisen kirkon lapsi-, nuoriso- ja perhetyön kokemuksista ja käytännöistä
33. Työryhmän raportti naisdiakonaatin mahdollisuuden ja naisten kirkollisen aseman selvittämiseksi
34. Matkustussääntö kirkon keskushallinnolle
35. Sisäisen valvonnan malliohje seurakunnille
36. Sisäisen valvonnan ohje keskushallinnolle

Kirkollishallitus esittää, että asiat käsitellään valiokunnissa seuraavasti:

Hallintovaliokunta, asiat: 10,16,19,20,22,23

Lakivaliokunta, asiat: 4,8,9,21

Sivistysvaliokunta, asiat: 11,12,13,17,18,24

Talousvaliokunta, asiat: 5,6,7,14,15,25

Muutetut esitykset:

Kirkollishallituksen esitykset

4. Oulun metropoliitan vaalin järjestäminen
5. Suomen ortodoksisen kirkon tilinpäätös ja tilintarkastuskertomus vuodelta 2024, vastuuvapaudesta päättäminen
6. Suomen ortodoksisen kirkon vuoden 2026 talousarvio ja taloussuunnitelma
7. Esitys kirkon rakenteellisista säästöistä
8. Kolttasaamelaisten edustusta kirkon päättävissä elimissä koskeva ortodoksisesta kirkosta annetun lain muutosesitys
9. Esitys OrtKL 74 §:n ja OrtKJ 110 §:n muutokset
10. Esitys kirkon uudeksi tavoite- ja toimintasuunnitelmaksi vuosille 2026–2030
11. Kirkolliskokousaloite turvallisemman tilan periaatteiden käyttöönotosta Suomen ortodoksisessa kirkossa
12. Kirkolliskokousaloite Suomen ortodoksisen kirkkomuseo Riisan toiminnan kehittämisestä
13. Kirkolliskokousaloite Pyhien toimitusten käsikirja Euhologionin uudistetun laitoksen laatimisesta
14. Kirkolliskokousaloite kirkon keskushallinnon ja erityisesti sen taloushallinnon toiminnan arvioimisesta ja tehostamisesta
15. Kirkolliskokousaloite valtionavun leikkauksen vaikutuksista kirkon talouteen ja valtionavun käytön raportoinnista kirkolliskokoukselle
16. Kirkolliskokousaloite kirkolliskokouksen kokoontumisesta
17. Kirkolliskokousaloite monikulttuurisuustyöstä Suomen ortodoksisessa kirkossa
18. Kirkolliskokousaloite työryhmän perustamiseksi laatimaan selvitystä kirkon diakoniatyöstä tuleville vuosille
19. Kirkolliskokousaloite kirkon toiminnan laatumittareista
20. Kirkolliskokousaloite kirkon johtamisen avoimuuden edistämisestä
21. Kirkolliskokousaloite kahden hiippakunnan mallista
22. Kirkolliskokousaloite palvelukeskustoiminnan uudistamisesta kirkkoa paremmin palvelevaksi
23. Kirkolliskokousaloite kiinteistötyöryhmän raportin toimenpide-esitysten edelleen kehittämisestä
24. Kirkolliskokousaloite seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen sekä muiden vähemmistöjen oikeuksien tunnistamisesta ja turvaamisesta kirkossa
25. Esitykset poikkeusoloihin varautumista ja sähköistä asiointia koskeviksi säädösmuutoksiksi
26. Karjalankatu 1 kiinteistön hankesuunnitelma

Tiedoksi merkittävät asiat

27. Vuoden 2024 kirkolliskokouksen päätösten seuranta ja jatkotoimet
28. Keskusrahaston ja seurakuntien yhteiset tulos- ja taselaskelmat sekä Valamon luostarin ja Lintulan luostarin tilinpäätökset vuodelta 2024
29. Yhdistelmälaskelma, joka käsittää kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen, Skiitta Oy:n tilinpäätöksen sekä Konevitsan ja Petsamon luostarien tilinpäätökset vuodelta 2024
30. Skiitta osakeyhtiön talousarvio vuodelle 2026 ja suunnitelmavuodet 2027–2028
31. Palvelualueiden toimintakertomukset vuodelta 2024
32. Hiippakuntien toimintakertomukset vuodelta 2024
33. Selvitys Suomen ortodoksisen kirkon lapsi-, nuoriso- ja perhetyön kokemuksista ja käytännöistä
34. Työryhmän raportti naisdiakonaatin mahdollisuuden ja naisten kirkollisen aseman selvittämiseksi

Kirkollishallitus esittää, että asiat käsitellään valiokunnissa seuraavasti:

Hallintovaliokunta, asiat: 16,19,20,21,22,23,26

Lakivaliokunta, asiat: 4,8,9,25

Sivistysvaliokunta, asiat: 10,11,12,13,17,18,24

Talousvaliokunta, asiat: 5,6,7,14,15

Päätös:

Muutettujen esitysten mukaan.

Pöytäkirja tarkastettiin tämän asian osalta välittömästi kokouksessa.

Tiedoksi

§ 127

- a) Hiippakuntien toimintakertomukset vuodelta 2024, **liitteet 127 a-c**
- b) Filantropian Ukraina-hankkeen raportti, **liitteet 127 d-g**
- c) Lausunto, Suomen kahdeksas määräaikaishetki, **liite 127h**
- d) Kirje kirkollishallitukselle, **liite 127i**
- e) Raportti vuoden 2024 kirkolliskokouksen päätösten toimeenpanon vaiheesta, **liitteet 127 j-k**

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Huomionosoitukset**§ 128**

Arkkipiispa Elia on 18.9.2025 myöntänyt seuraavat huomionosoitukset:

Olga Dibrova, PKR K2 (kunniakirjaan komentajamerkki)

Timo Kietäväinen, PKR K2 (kunniakirjaan komentajamerkki)

Esitys:

Merkitään tiedoksi.

Päätös:

Esityksen mukaan.

Muut asiat**§ 129**

Muita asioita ei ollut.

Kokouksen päättäminen**§ 130**

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 17.35.

PÖYTÄKIRJAN TARKASTUS

Kirkollishallituksen istunnon 21.10.2025 pöytäkirja on tarkastettu 3.11.2025 ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi.

Pöytäkirja on lisätty kirkon internetsivuille 4.11.2025 ja määräaika oikaisuvaatimukselle ja valitukselle lasketaan edellä mainitusta päivämäärästä.

Aika ja paikka alussa mainitut

Puheenjohtaja

Elia

Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa

Pöytäkirjan tarkastajat

Metropoliitta Arseni
(lukuunottamatta § 108 ja § 117)

Peter Saramo

Kirkollishallituksen istunnon sihteeri

Jouni Heino